

Sweden-China Trade Council, SCTC, ska som handelskammare främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att skapa medlemsnytta som har direkt eller indirekt koppling till medlemmarnas affärsutbyte med och i Kina.

SCTC står för "Independent Intelligence". SCTC är oberoende som förening och arbetar med hög integritet och kreativitet för att samordna och tillhandahålla information, kunskap och erfarenhet som ska underlätta medlemmarnas affärer med och i Kina med reducerad risk.

Medlemsnytta

Som medlem får du tillgång till:

- Ett unikt kompetenscenter i Sverige för Kinafrågor som analyserar Kina och dess inverkan på medlemmarnas ekonomiska intressen;
- Diskussioner, rundabordsamtal, erfarenhetsutbyten, föreläsningar, seminarier och delegationsresor som primärt utnyttjar enskilda medlemmars kunskaper om och erfarenheter av Kina.
- KinaNytt, medlemsmagasinet som kontinuerligt förser medlemmarna med relevant och aktuell information om Kina och landets politiska och ekonomiska utveckling.
- Ett unikt kompetenscenter som informerar, utbildar och påverkar myndigheter, organisationer, media och andra för att skapa en så tydlig Kinabild som möjligt. Dessa aktiviteter kan i sin tur ge medlemmarna stöd och nytta i deras affärsutbyte i och med Kina.

- Samordning av kommersiellt och strategiskt kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan medlemmarna för att främja gemensamma kommersiella intressen, och underlätta affärsutbyten genom att skapa konkurrens- och skalfördelar;

- SCTC:s varumärke och erkända ställning hos relevanta organisationer och ministerier i Kina, samt dess officiella representation i Sverige, gör det möjligt för SCTC att förmedla kunskap om medlemmarnas verksamheter för att underlätta deras affärsutbyte i och med Kina.

Då och nu

Sweden-China Trade Council bildades 1980 av Svenska Handelskammarförbundet, Sveriges Exportråd, Sveriges Grossistförbund och Sveriges Industrieförbund. Vid denna tid blev "two-way trade" viktigare för Kina och landet behövde öka sin export för att kunna förverkliga importplanerna. Målsättningen då var att Kina skulle vara en modern industrination år 2000.

För att Sverige skulle kunna hävda sig i konkurrensen på den kinesiska marknaden ansågs en ökad gemensam satsning nödvändig. Bildandet av Sweden-China Trade Council gav svenska företag som ville satsa på Kina bättre förutsättningar.

Sedan 1996 är Sweden-China Trade Council en fristående ekonomisk förening med inriktning på affärsskapande, kunskapshöjande och nätverksbyggande verksamhet.

Finansiering

Medlemsverksamheten finansieras med årsavgifter.

Information om årsavgifter finns tillgängliga på föreningens hemsida www.sctc.se.

Medlemmar

Sweden-China Trade Council är ett nätverk med omkring 230 medlemmar. Majoriteten är affärsdrivande företag som ägnar sig åt export- och/eller importaffärer och ett växande antal medlemmar är tjänsteföretag. Bland medlemmarna återfinns också organisationer inom offentlig förvaltning såsom kommuner, regioner, länsstyrelser och universitet och högskolor.

Samarbeten i Sverige och Kina

Samarbete är en förutsättning för alla nätverk. Sweden-China Trade Council har ett mycket gott samarbete med företag, myndigheter och organisationer i Sverige och Kina.

Vi för en ständig dialog med regeringskansliet, framförallt med näringsdepartementet och utrikesdepartementet och Kinas ambassad.

I Kina har SCTC en rad samarbetsavtal som beskrivs närmare på www.sctc.se.

Styrelse

Sweden-China Trade Councils styrelse består av 21 ledamöter. Den aktuella styrelsen presenteras på www.sctc.se.

Övrig information

Det finns mer att berätta om Sweden China-Trade Councils verksamhet. Och du har säkert flera specifika frågor som du vill ställa. Välkommen att höra av dig till Elisabet Söderström, generalsekreterare & vd på tel 08-22 68 88. Eller e-post, elisabet.soderstrom@sctc.se www.sctc.se

Så bygger ansvarsfulla företag hållbara broar

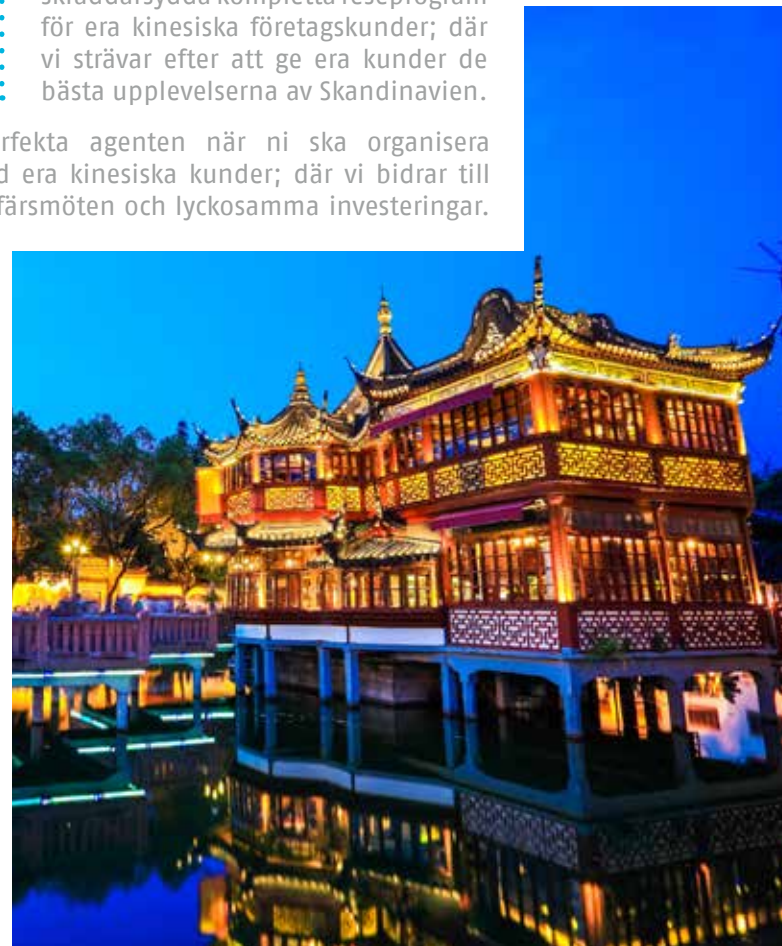

Minnesvärda resor och effektiva möten

Scandinavian Perspectives har mer än 25 års erfarenhet av framgångsrik matchmaking mellan svenska och kinesiska företag och organisationer.

Vi hjälper våra kinesiska kunder att hitta det rätta värdföretaget i Sverige med målet att ge dem möjlighet att effektivt möta det lokala näringslivet vid affärsbesök i Sverige.

Scandinavian Perspectives är den perfekta agenten när ni ska organisera minnesvärda resor och evenemang med era kinesiska kunder; där vi bidrar till att skapa utrymme för framgångsrika affärsmöten och lyckosamma investeringar.

Scandinavian Perspectives™ 指北针
Quality Destination Management

Kontakta oss gärna för mer information:

Stockholm: +46-8-545 28 180
Beijing: +86-10 6460 6281
Shanghai: +86-21 5234 0985
www.scandinavianperspectives.com
info@scandinavianperspectives.se

#2 2016

LEDARE – Globaliseringen och hur vi påverkar varandra

Statistik

Medarbetare i detta nummer

Nya medlemmar

ANALYS – Kritik mot makthungrig Xi Jinping

INTERVJU – Malin Oud om SCTC:s nya plattform för hållbart företagande

CSR-centret i Peking –

En brygga i kontakterna med Kina

Samtal om hållbart företagande

Svensk furu i kinesisk tappning

Designern som gick från datorer till trä

BOKTIPS - Läsvärt om Kinas ekonomi

Nya lagar skärper kontrollen av företag och organisationer

Svenska arkitektparet om Hongkong – Kontrasternas stad full av överraskningar

Kinadagen i Almedalen

Ny ambassadör i Kina

KRÖNIKA – Den konfiskerade hundralappen

合作

Sweden
China
Trade
Council

Nätverket som underlättar medlemmarnas affärer med och i Kina.

ISSN 1100-4959

Utgivare: Sweden-China Trade Council
Ekonomisk förening

Ansvarig utgivare: Elisabet Söderström
Tel: 08-22 68 88

E-post: info@sctc.se
www.sctc.se

Utgivningsvecka 18

KinaNytt 2016

Utgivning:

KinaNytt distribueras med 5–6 nummer per år, fördelad över tre nummer på våren och två–tre nummer under hösten 2016.

Annonspriiser:

1/1 sida	12 000 SEK
1/2 sida	6 750 SEK
1/4 sida	4 500 SEK

Information:

För information om bilagor, priser och tekniska förutsättningar samt bokning av annonsutrymme i kommande nummer kontakta Elisabet Söderström på info@sctc.se eller telefon 08-22 68 88.

Med reservation för eventuella ändringar. Annonspriiserna gäller för 2016. Medlemmar i SCTC erhåller 15 % rabatt på ovan angivna priser.

Johan Andrén
Deputy Head of Greater China and
General Manager Hong Kong branch

Mikael Westerback
Head of Greater China and
General Manager Shanghai branch

Your Nordic Bank in Greater China

Handelsbanken has been operating in Greater China for more than 30 years. Today we are the Nordic bank with the largest presence in the region.

As your banking partner we are here to help your business succeed. Banking with us you benefit from local knowledge and experience as well as a high level of flexibility and personal service.

Contact us to find out more about how we can help your business.

Shanghai - Mikael Westerback +86 21 6329 8877 (ext 888) or Pontus Gertell +86 21 6329 8877 (ext 848)

Hong Kong - Johan Andrén +852 2293 5388, Jimmy Bjennmyr +852 2293 5326

Taipei - Amy Chen +886 2 2563 7458

Beijing - Jason Wang +86 10 6500 4310, Joakim Hedhill +86 10 6500 3435

Our offering includes full-service corporate banking, from all types of financing to a wide range of cash management services. As an experienced member of the local clearing system, our payment services are second to none.

Gro Harlem Brundtland tillskrivs – från tiden som generaldirektör för världshälsorganisationen WHO – en definition av det koncept som SCTC lanserar med den nya plattformen ”hållbart och ansvarsfullt företagande”. Definitionen lyder i all korthet ”ett hållbart företagande är det som skapar vinst för sina aktieägare, men som samtidigt skyddar miljön och förbättrar livet för alla dem som företaget kommer i kontakt med genom sin verksamhet.”

Globaliseringen tvingar oss inse hur vi påverkar varandra

SCTC:s styrelse är övertygad om att hållbart och ansvarsfullt företagande på sikt är en överlevnadsfråga för de flesta företag: Att anpassa sig till de nya trenderna, eller inte, kan därför bli en ödesfråga för många företag.

Frågan om hållbarhet handlar om att göra affärer i en värld där företag och andra aktörer påverkar och påverkas av varandra. Inget företag eller organisation kan överleva isolerat, utan är ständigt beroende av utbyten med sin närmiljö och omvärld. Det innebär att alla påverkas av frågor som ingår i hållbarhetsbegreppet, nämligen mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö samt anti-korruption (för att använda Global Compacts struktur). Så har det självklart alltid varit men det är först på senare tid som diskussionen om det ömsesidiga beroendet, negativa och positiva avtryck av affärsverksamhet, globaliseringens effekter i den internationella värdekedjan och intressentdialog blivit riktigt aktuella.

Detta förhållande gäller inte bara här och nu utan också, och inte minst, för framtida generationer. Globaliseringen tvingar oss att se vår affärsverksamhet i perspektivet av hur och i vilken omfattning som vi påverkar andra. Det som från början uppfattades som en mjuk fråga har under de senaste åren blivit en fråga om riskanalys och riskhantering. Det är också, rätt hanterat, värdeskapande och kan till och med skapa nya och bättre affärsmöjligheter.

Utvecklingen de senaste åren har visat att frågor som rättighetsarbete, ansvarsfrågor, miljö-hänsyn, ekonomiskt inkluderande affärsmodeller samt en helhetssyn på affärsverksamhet och dess effekter på omvärlden i allt större utsträckning implementeras världen över. Inte minst blir detta viktiga frågor när företagets verksamhet till någon del sträcker sig bortom den egna kulturen och jurisdiktionen. Särskilt viktigt blir det när värdekedjan inkluderar egen eller indirekt verksamhet i olika högriskländer. Kina och flera länder i Asien är bara några få exempel på länder som erbjuder olika hållbarhetsrisker.

Detta är den grundläggande tanken bakom den nya plattformen, under ledning av Malin Oud, som presenterar sig på olika sätt i detta nummer av KinaNytt. Vi är flera som hävdar att det svenska näringslivet kan bli mer hållbart, resurssmart och därmed internationellt konkurrenskraftigt. Senast på Valborgsmässoafton rapporterade DN om det arbete som IVA tog initiativet till redan 2014 ”Resurseffektiva affärsmodeller – stärkt konkurrenskraft” där 50-talet företag och organisationer kartlagt sex branschövergripande områden där policyutvecklingen för att mer resurseffektivt och konkurrenskraftigt svenskt näringsliv är angeläget.

På samma sätt som med SCTC övriga plattformar så skapar denna nya plattform direkt medlemsvärde för de medlemmar som ansluter sig och bidrar aktivt. Se till att ni utnyttjar denna möjlighet genast.

I övrigt fortsätter Kina att ytterligare inskränka utländska företags och organisationers friheter. Den svenske bokförläggaren Gui Minhai är fortfarande inte frisläppt. Maktelitens allt hårdare grepp om både medborgare och företag ökar.

Att mot den bakgrunden ändå försöka avsluta på en positiv not är inte lätt. Men trots det möjligt. Läs bara artikeln om Wu Wei som tröttnade på datordesign och istället började designa möbler med rundade hörn. Här hoppas jag att vi ser in i Kinas framtid, ett Kina där partiet har vågat släppa sargen och i det tomrum som uppstår släppa fram en ny generation kineser som med sin innovativa kraft får tillfälle att möta andra entreprenörer utanför Kina, allt i syfte att utnyttja vår globaliserade och datoriserade värld till att skapa nya standards och produkter/tjänster.

Det drömmer jag om!

Thomas Lagerqvist
ordforande@sctc.se

ANNOUNCING GUANGZHOU

Finnair flies the shortcut to five destinations in China.
finnair.com

FINNAIR

STATISTIK

Kina exklusive Hongkong

Statistik januari – mars 2016

BNP ökade med 6,9 procent och industriproduktionen ökade med 6,7 procent under årets första tre månader. De förverkligade utländska direktinvesteringarna ökade med 1,5 procent. Exporten minskade med 9,6 procent (exporten uppgick totalt till 463,9

miljarder USD) och importen minskade med 13,5 procent (importen uppgick till ett värde av 338,2 miljarder USD). Den sista mars uppgick valutareserven till 3 312,6 miljarder USD. Det är en minskning med 13,9 procent sedan årsskiftet.

(Källa: HKTDC)

Major Economic Indicators	2015		Jan–Mar 2016	
	Value	Growth (%)	Value	Growth (%)
Area (sq km, mn)	9.6		9.6	
Population (mn)	1,374.6		1,374.6	
Gross Domestic Product (RMB bn)	67,670.8	6.9 ¹	15,852.6	6.7 ¹
Urban Per Capita Disposable Income (RMB)	31,195	6.6 ¹	9,255	8.0
Rural Per Capita Disposable Income (RMB)	11,422	7.5 ¹	3,578	9.1
Fixed Assets Investment ² (RMB bn)	55,159.0	10.0	8,584.3	10.7
Added-Value of Industrial Output ³ (RMB bn)		6.1 ¹		5.8 ¹
Consumer Goods Retail Sales (RMB bn)	30,093.1	10.7	7,802.4	10.3
Consumer Price Index		1.4		2.1
Exports (US\$ bn)	2,274.7	–2.9	463.9	–9.6
Imports (US\$ bn)	1,680.6	–14.1	338.2	–13.5
Trade Surplus (US\$ bn)	594.1		125.7	
Utilised Foreign Direct Investment (US\$ bn)	126.3	5.6	35.4	1.5
Foreign Currency Reserves (US\$ bn)	3,330.4	–13.3	3,212.6	–13.9

Note: ¹ Real growth ² Urban investments in fixed assets ³ All state-owned and other types of enterprises with annual sales over RMB 20 million. Sources: The National Bureau of Statistics, Ministry of Commerce, and General Administration of Customs.

MEDARBETARE

GÖRAN LEIJONHUFVUD
goran@lionhead.se

Göran Leijonhufvud, journalist och forskare, har arbetat med Kina sedan 1966 då han kom rakt in i utbrottet av kulturrevolutionen. Aktuell med memoarboken "Pionjär och veteran. 50 år med Kina".
Göran bloggar om Kina på www.lionhead.se

AGNETA ENGQVIST
agneta@engqvist.cn

Agneta Engqvist har rapporterat från Kina för ett brett spektrum av tidningar sedan början av 1980-talet. Hon var bland annat korrespondent för Dagens industri i 21 år och följer dagens utveckling genom täta besök.

JOHAN MYRSTEN
johan.myrsten.stockholm@gmail.com

Johan Myrsten har som utlandsredaktör och skribent i Svenska Dagbladet bevakat Kinas och övriga Östasiens ekonomiska utveckling sedan början av 1990-talet.

Så här presenterar de sig

Joakim Nordemo,
Bengt Dahlgren Stockholm AB

Bengt Dahlgren Stockholm AB

Bengt Dahlgren är ett privatägt teknik-konsultföretag som är verksamt inom hela bygg- och förvaltningsprocessen. Vi tillhandahåller kvalificerade ingenjörer inom VVS, energi & miljö, styr- och övervakning, teknisk förvaltning, geoenergi, brand & risk med mera.

Företaget grundades 1952 och har sedan dess vuxit till att bli en av Sveriges ledande oberoende konsulter utan bindningar till vare sig entreprenörer eller tillverkare. Bengt Dahlgren-koncernen har cirka 450 medarbetare som verkar i hela landet men även internationellt.

Vår breda kompetens och vårt stora utbud av tjänster gör att vi kan erbjuda kundnära helhetslösningar genom hela byggprocessen. Vi vill medverka ända från idéstadiet till bruksperioden, detta för bästa möjliga resultat.

I Kina har vi ett partnerföretag i Shanghai som verkar över stora delar av Kina.

Bengt Dahlgren Stockholm AB

Hammarby allé 47
120 30 Stockholm
Telefon: +46 8 588 88 121
www.bengtdahlgren.se

Kontaktperson:

Joakim Nordemo,
Marknadschef och teknikansvarig Kina
joakim.nordemo@bengtdahlgren.se

Eva Hermelin
Hainan Airlines

Hainan Airlines

Ett 5-stjärnigt kinesiskt flygbolag (utnämnt av SKYTRAX) sedan 1993 med baser i Peking, Haikou, Xián, Taiyuan, Urumqi, Kanton och Dalian.

Hainan Airlines flygnät täcker hela Kina, Asien, Europa, Nordamerika, Oceanien och Afrika med 100 destinationer. Från Sverige flyger man via Berlin med Air Berlin eller via Bryssel med Brussels Airlines för att därefter fortsätta nonstop till Peking i ekonomi eller business klass.

Hainan Airlines har ett "excellent safety record" och blivit listad som en av världens topp tio säkraste flygbolag av JACDEC (Jet Airliner Crash Data Evaluation Centre).

Hainan Airlines

Hainan Airlines
c/o TAL Aviation Nordic AB,
Kanalgatan 16
194 61 Upplands Väsby
Telefon: +46 76 006 29 80
www.hainanairlines.com

Kontaktperson:

Eva Hermelin
Sales Manager
eva.h@talaviation.se

Petra Gustafson
Munters Europe AB

Munters Europe AB

Munters skapar ett perfekt klimat för kunder i de flesta branscher. Munters är marknadsledande på energieffektiva lösningar för till exempel avfuktning, droppavskiljning och kylning. Företaget grundades 1955 och idag sker tillverkning och försäljning i 30 länder.

Munters droppavskiljare finns i princip överallt där det finns behov av att separera droppar från ett gas- eller luftflöde. I Kina är vi stolta över att tillsammans med Kinas största kraftbolag rena utsläpp från kolkraft. Våra marina lösningar inkluderar luftintag, avfuktning och komponenter för rening av avgaser.

Munters har cirka 300 anställda i Kina fördelade på sju säljkontor och fabriker i Peking, Chashan och Jiangyin.

Munters Europe AB

Färögatan 33,
Box 1150
164 26 Kista
Telefon: +46 8 626 63 00
www.munters.com

Kontaktperson:

Petra Gustafson
Product Marketing Director
Mist Elimination
petra.gustafson@munters.se

Andreas Engström
SA LinkBuilder AB

SA LinkBuilder AB

SA Linkbuilder arbetar med att bygga länkar mellan Skandinavien och Asien. Bland kunderna återfinns myndigheter och organisationer som behöver hjälp med kontakter, bolag som antingen vill etablera sig eller redan är verksamma i regionen och asiatiska bolag som vill etablera sig i Skandinavien.

Våra fokusområden är
1) framtagning och revision affärsstrategier
2) affärsutvecklingsstöd
3) träning kultur och förhandlingsteknik
4) interim management.
Genom partners i Kina och övriga Asien erbjuds även stöd för inköps- och supply chain optimering.

Under 17 år fram till 2015 arbetade Andreas Engström, SA LinkBuilders grundare, i Kina. Han talar flytande kinesiska. Andreas har medverkat vid etableringen av ett antal svenska, tyska och holländska bolag såväl som byggt upp återförsäljare och distributörer runtom i Asien.

Efter nio år som styrelsemedlem i Svenska handelskammaren i Shanghai har Andreas ett omfattande nätverk i Kina och övriga Asien.

SA LinkBuilder AB

Vädergränd 8,
271 34 YSTAD
Telefon: +46 73 685 92 55
www.sa-linkbuilder.com

Kontaktperson:

Andreas Engström
VD
andreas.engstrom@sa-linkbuilder.com

Shu Wang Jonsson
Shu Consulting

Shu Consulting

Shu Consulting är ett tjänsteföretag inom marknad, språk och kultur. Att göra affärer med en annan kultur som Kina innebär stora utmaningar, men kan med rätt hantering leda till stora framgångar. Vi hjälper svenska och kinesiska företag som är villiga att anta dessa utmaningar.

Företaget erbjuder tjänster inom områdena marknadsstöd, språk och kultur. Med kompetens och erfarenhet inom marknad, språk och kultur kan vi hjälpa till att utveckla och bygga upp en positiv och långvarig affärsrelation. Vi stödjer våra kunder genom hela etableringsprocessen med marknadsundersökningar, marknadsanalyser, identifiering av potentiella kunder och leverantörer, översättningar och tolkuppdrag samt arrangerar mässor och affärsresor, för de allra flesta tillfällen erbjuder vi även kundanpassad kulturcoachning.

Shu Consulting

Häggetorps Allé 21
543 36 Tibro
Telefon: +46 733 702 382
www.shuconsult.com

Kontaktperson:

Shu Wang Jonsson
Ägare/Grundare
shu.jonsson@shuconsult.com

Ning Wang och Tim Cullen
TCAS Consulting Filial

TCAS Consulting Filial

TCAS Consulting Filial is a branch of the British company, TCA Limited. TCA is an international advisory firm that helps British, Swedish, and other Western companies achieve more effective business negotiations in China. TCA draws on its outstanding group of international negotiators with strong professional and academic qualifications, combined with many years experience of negotiating in China and Europe. Chairman, Tim Cullen MBE, also directs the globally-recognised Oxford Programme on Negotiation. The head of the Swedish branch, Ning Wang, has extensive experience helping Swedish companies operating in China.

- Emphasis on bridging cultural gaps in negotiations.
- Complete negotiation teaching, coaching, and advisory service leading to the best possible outcomes and long-term partnerships.
- Also helps Chinese and East Asian clients doing business in Europe.

TCAS Consulting Filial

Rodergatan 22, Rum 1101
211 16 Malmö
Telefon: +46 40 261 15 15
www.tcalimited.co.uk

Kontaktperson:

Ning Wang
Deputy MD
ning.wang@tcalimited.co.uk
Telefon: 040-261 15 15

”En bra rådgivare bättre än tusen ja-sägare”

Makthungrig Xi Jinping uppmanas lyssna på partiveteranernas kritik

Foto: Lan Hongguang / Xinhua / TT

Kinas president Xi Jinping har fått en allvarlig varning inifrån kommunistpartiets högsta skikt. Driv inte personkulten för långt. Driv inte censuren och förföljelsen av kritiska röster för långt. Samla inte på dig all makt. Så går det att tolka några anmärkningsvärda utspel de senaste veckorna.

ANALYS AV GÖRAN LEIJONHUFVUD,
goran@lionhead.se

Göran Leijonhufvud, journalist och forskare, har arbetat med Kina sedan 1966 då han kom rakt in i utbrottet av kulturrevolutionen. Aktuell med memoarboken "Pionjär och veteran. 50 år med Kina". Göran bloggar om Kina på www.lionhead.se

"Den som tyglar sin prins, älskar sin prins"

Som filosofen Mencius sade för över tvåtusen år sedan.

Varningen kommer inför nästa års partikongress, en händelse som äger rum vart femte år. Då brukar flera personer i de ledande organen bytas ut, men det ska mycket till för att Xi Jinping inte ska bli omvald som partichef och därmed i praktiken också som landets president. Samtidigt agerar alla fraktioner nu för att få in sina representanter på övriga poster.

Kritiken av personkulten har fått ökad näring de senaste månaderna. Det är en kult som vi inte sett maken till sedan 1960-talet med Mao Zedong. Ett exempel på de devota hyllningarna var ett långt inslag under galaföreställningen på teve vid kinesiska nyåret i februari. En nyskriven hyllningssång till nationens och presidentens åra ackompanjerades av en lång rad bilder på Xi Jinping tillsammans med glada representanter för massorna under inspektionsresor över hela landet.

Samtidigt med att personkulten ökar verkar partichefen kräva närmast obrottslig lydnad när han säger saker som att "partiets medlemmar inte får diskutera centralkommittén på ett oansvarigt sätt", i klartext inte angripa högsta ledningen.

Bakom de höga murarna

Det pyrande missnöjet har nått en sådan nivå att ett viktigt inlägg till och med har läckt ut från Zhongnanhai, de högsta ledarnas maktcentrum innanför de höga murarna till det gamla kejsarpalatset i Peking. Inlägget kommer av allt att döma från andra personer i högsta ledningen och hänvisar på ett intressant sätt till mycket gamla historiska förebilder om att kejsaren bör tillåta en form av lojal kritik.

Som filosofen Mencius sade för över tvåtusen år sedan: "Den som tyglar sin prins, älskar sin prins".

Jag återkommer till det tunga inlägget inifrån maktcentrum, men först något om förpostfäktningarna.

Vårens första angrepp mot presidenten kom från fastighetsmagnaten Ren Zhiqiang. Han reagerade mot Xi Jinpings hårdnande grepp om medierna. I februari besökte presidenten landets tre viktigaste redaktioner, nämligen partiorganet Folkets Dagblad, nyhetsbyrån Nya Kina och statliga tevebolaget

CCTV. Han krävde att de skulle bli bättre på att propagera partiets politik och inget annat. Han dammade av leninistiska citat från partiets ungdomstid om att tidningarna måste vara "partiets tunga och hals".

37 miljoner följare

Den frspråkige Ren Zhiqiang har 37 miljoner följare på sin mikroblogg och är också partimedlem. Han påpekade genast att eftersom dessa medier är skattefinansierade bör de tjäna allmänheten snarare än partiet. Snart nog stängde myndigheterna hans blogg och han fick ta emot flera hotelser och angrepp i olika medier.

Oväntat, med tanke på det hårdnande klimatet, fick han stöd i en artikel på nätet av Cai Xia. Hon är professor på den centrala partihögskolan, som är en av högsta ledningens absolut viktigaste tankesmedjor.

Cai Xia konstaterade att turbulensen kring Ren Zhiqiang visar på en brist på interna kanaler i partiet för att diskutera politik och samhälle. Hon påpekade att enligt partistadgan och andra regler har Ren Zhiqiang som partimedlem rätt att yttra sig och att angreppen mot honom var ett brott mot partistadgan och skadade solidariteten inom partiet. Cai Xia klagade också på att det "osunda" debattklimatet inom partiet gör att olika åsikter ibland fördes fram utanför partiets ramar.

Och det var förutsägbart att även Cai Xias artikel snabbt skulle raderas från alla nätsajter, trots att just den handlingen förstärker hennes argument om det dåliga debattklimatet.

En liberal falang

Cai Xia har tidigare associerats med en "liberal" falang inom partiet. Hon var en av några få modiga kritiker som för snart tre år sedan protesterade kraftfullt mot hur flera debattörer greps enbart för "ryktesspridning". I flera fall tvingades de gripna sedan schavottera på nationell teve och bekänna olika mer eller mindre uppdiiktade förbrytelser. Det är ett bruk som fortsätter än i dag och som ett par artikelförfattare i år har förknippat med kampmötena under den så kallade kulturrevolutionens förföljelser på 1960-talet.

Ytterligare ett angrepp i vår på Xi Jinping var ett öppet brev där ursprunget är mera oklart. Det publicerades samtidigt på flera webbsajter inför nationella folkkongressens årliga möte i början av mars.

Brevet fick relativt stor spridning, innan censuren hann ingripa och radera allt. Det var anonymt och endast undertecknat av "lojala medlemmar i kommunistpartiet". Bland annat uppges ett par kinesiska aktivister utomlands vara inblandade. Deras anhöriga hemma ska ha kallats till förhör, liksom anställda på portaler där dokumentet dök upp.

Krav på avgång

Uppropet krävde till och med att Xi Jinping skulle avgå för att han samlat alltför mycket makt i sina händer. Hans offensiva utrikespolitik har irriterat grannländerna och ökat USA:s inflytande på dem, hette det vidare. Den omfattande kampanjen mot korruptionen har skrämt tjänstemännen så att de knappt vågar arbeta eller ta några initiativ, var en annan synpunkt.

Men den mest anmärkningsvärda missnöjesyttringen över Xi Jinpings hårda linje är en artikel på hemsidan för partiets disciplin-kommission. Rubriken var "En ärlig rådgivare är bättre än tusen ja-sägare". Med en lång rad historiska exempel visade artikeln hur illa det gått för kejsare och krigsherrar som inte lyssnat på kritiska synpunkter från välmenande och lojala rådgivare.

Att skriva om historiska figurer när man vill angripa eller ifrågasätta en aktuell politiker är en beprövad metod inom kommunistpartiet. Den som är utpekad får en chans att bättra sig innan personen angrips med namn och allting.

Många kineser och utomstående bedömare hajade till när artikeln dök upp på just disciplin-kommissionens hemsida. Det är det organ som haft hand om Xi Jinpings kampanj mot korruptionen. Det är en kampanj som ofta uppfattas som en metod för presidenten att komma åt sina fiender, förutom att den verkligen slår ner på många ledare och tjänstemän som förskingrat allmänna medel, tagit emot mutor, et cetera. Det senare gör den populär bland gemene man.

En påläst historiker

Men den som leder kommissionens arbete är Wang Qishan, som räknas som Xi Jinpings högra hand. Det gör artikelns placering extra förbryllande och intressant. Är det verkligen Wang Qishan själv, känd som en rakryggad person, som tar på sig att vara presidentens lojala kritiker? Han bör ju i alla fall ha känt till artikeln innan den publicerades. Det kan vara så att det är presidentens egna anhängare som vill varna honom för att gå för långt.

Med tanke på artikelns alla historiska anspelningar är det inte långsökt att gissa att Wang Qishan haft ett finger med i spelet. Han har ju faktiskt en universitetsexamen i kinesisk historia, den ende i den kinesiska toppledningen med en sådan bakgrund.

Det finns en annan intressant tolkning av artikeln, nämligen att den skulle vara ett angrepp på propagandachefen Liu Yunshan, att det framför allt är han som står bakom alla ingreppen mot media och internetskribenter, att det är han som strypt den lojala kritiken, och att Xi Jinping har fått hjälp av Wang Qishan att placera en artikel mot Liu Yunshan på ett forum som ligger utanför propagandachefens domän.

Texten skulle alltså vara ett utslag av en längre uppgörelse mellan Xi Jinping och Liu Yunshan. Artikel ligger för övrigt i skrivande stund ännu kvar på disciplin-kommissionens hemsida.

Slutklämmen

Texten nämner som sagt inga samtida namn, men några av formuleringarna leder ändå tankarna till att det är landets nuvarande president som får några välmenta kritiska råd, inte propagandachefen.

Inte minst slutklämmen är ett exempel på det. Den hänvisar till vad den forne ledaren Mao Zedong sade om hur kommunistpartiet borde fungera när det stod redo att ta över makten i landet 1949:

"Partisekreteraren (det vill säga partichefen) måste vara en bra 'lagledare' och som sådan lägga alla problemen på bordet och erkänna det arbete som utförs av de kamrater vars åsikter skiljer sig från hans egna."

Artikeln börjar taktiskt med att citera Xi Jinping själv när han under en inspektionsresa hänvisar till ett yttrande som tillskrivs Zhao Liang, en hög funktionär vid Qin-hovet 350 år före vår tideräkning: "En ärlig rådgivare är bättre än tusen ja-sägare".

En trött kejsare

Lite senare använder artikeln en kejsare under Tangdynastin som exempel på hur en ledare kan vara på väg att glömma värdet av orädda rådgivare. Då var det nog många läsare som undrade om det inte var Xi Jinping som avsågs när kejsarens högra hand Wei Zheng sade rakt ut till sin härskare:

"När du får råd är din attityd inte lika bra som förr. Under de första åren av ditt styre, törstade du efter råd och var orolig för att människor inte skulle tala fritt... Numera är du fortfarande beredd att ta emot råd, men du lyssnar med ett missnöjt uttryck, och alla dina ämbetsmän ser detta."

Ett annat citat ur den rika historiska myslan som texten använder är detta:

"Vi bör inte vara rädda för att människor säger fel saker; vi bör vara rädda för att människor inte talar alls."

Flertusenåriga traditioner

De olika meningsyttringarna – som alltså kan vara direkt eller indirekt kritik av Xi Jinping – aktualiserar flertusenåriga förhållningssätt till makten, traditioner som jag lyfte fram i min avhandling om villkoren för opposition i Kina. Det är attityder som präglar kinesiska intellektuella ända in i den globala uppkopplingens tid i dag.

Den gemensamma nämnaren mellan en engagerad skriftlärdd på 200-talet och många av dagens välutbildade nätsurfare är att de upplever att de har en plikt att ta upp brännande problem och plädера för folkets sak – även med risk för hårda straff. Men samtidigt som de gör detta kan de fortfarande vara solidariska mot systemet i stort. De är en sorts "lojala dissidenter".

Jag blev också fascinerad av att mönstret med lojala dissidenter går mycket långt tillbaka. En föregångare som inspirerat generation efter generation av kinesiska intellektuella är ämbetsmannen och poeten Qu Yuan som levde 300 år före vår tideräkning, enligt skrifterna. När han påpekade för kejsaren att dennes politik medförde stora risker såg kejsaren till att skicka honom i exil söderut. Men Qu Yuan förblev lojal mot sin härskare, och dränkte han sig i en flod i förtvivlan när det gick illa för kejsaren. Än i dag är han beundrad för sin kombination av djärvhet och lojalitet.

Plädера för folket

Skriftlärde som "pläderade för folket" i yttranden till kejsaren var hjältar i många historiska dramer – och de återkommer i dagens såpoperor på teve. Normalt förväntades endast de högsta ämbetsmännen kunna skicka skrivelser till kejsaren. Men i kristider hände det inte sällan att kejsaren kunde "öppna talets väg" för en vidare krets av medborgare för att försöka läsa av opinionen. När han fått tillräckligt med synpunkter kunde han "stänga talets väg" igen och kanske till och med straffa några som han tyckte hade gått för långt.

Det är ett mönster som vi känner från några av kampanjerna i det moderna Kina. Under De hundra blommorna på 1950-talet öppnade kejsar Mao talets väg och när han

mötte oväntat stark kritik mot kommunistpartiet stängde han plötsligt den kanalen.

Många kritiker fick bittert ångra sin fri-språkighet, men samtidigt uppfattade de att de hade gjort sin plikt och pläderat för folket i enlighet med traditionen.

Vi ser samma sätt att "öppna och stänga talets väg" i Mao Zedongs agerande under de första åren av kulturrevolutionen. Och Deng Xiaoping visade sig vara väl bevarad i denna traditionella härskarteknik när han tillät kritiska studenter och arbetare att klistra upp väggtidningar vid den så kallade Demokratimuren i Peking 1979. Så länge udden i kritiken drabbade Dengs motståndare i ledningen mer än honom själv, lät han aktivisterna hållas. Men när han konsoliderat sin ställning stoppade han all aktivitet vid Demokratimuren och lät fångsla de skarpaste debattörerna.

Vägen blir smalare

Dagens internet är också intressant att följa eftersom begreppet "lojal kritik" fortfarande finns kvar i medvetandet hos många bloggare och mikrobloggare, i alla fall de lite äldre. De kan ta risker för att uppmärksamma missförhållanden, men ifrågasätter samtidigt inte partiets själva maktinnehav. På många sätt har partiet genom internet tidvis "öppnat talets väg" för att kunna avläsa folkopinionen bättre.

Men Xi Jinping och/eller propaganda-chefen Liu Yunshan gör den vägen allt smalare. Kommer presidenten att lyssna på lojala kritiker och öppna den igen?

Malin Oud, initiativtagare till SCTCs nya plattform för hållbart företagande i Kina:

Svenska företag kan lära och inspirera varandra

Respekten för mänskliga rättigheter i Kina är allvarligt försämrad, och civila samhällsorganisationer kläms åt hårt. Men det finns en öppning i mörkret: utländska företag kan hävda FNs principer, både i sin egen verksamhet och i relation till kinesiska företag som behöver följa andra rättssystem när de är ute i världen.

Det framhåller Malin Oud, som tagit initiativ till SCTCs nya plattform för hållbart företagande.

AV JOHAN MYRSTEN,
johan.myrsten.stockholm@gmail.com

Med sin långa erfarenhet av rättighetsarbete i Kina är Malin Oud djupt bekymrad i dag.

"Det var inte enkelt när jag inledde mitt arbete på Raoul Wallenberg-institutets kontor i Peking 2001, men nu är det ännu svårare".

Ändå ser hon möjligheter för svenska företag att spela en positiv roll.

"Företagen kan dra nytta av den öppning som finns i och med att Kina investerar allt

mer utomlands. Det finns en reaktion mot Kinas inflytande, och inte minst i Afrika växer kritiken mot kinesiska investerare. Dörren har öppnats åtminstone lite grand för dialog med kinesiska företag som behöver visa socialt ansvar och respektera mänskliga rättigheter när de investerar i andra länder. Som en kinesisk företagsledare sade till mig: När man är utomlands kan man inte bara ringa polisen och be dem ingripa mot demonstranter eller strejkande arbetare."

Malin Oud, vd, Tracktwo
Ålder: 43 år.

Bor: "I Bromma i Stockholm. Pendlar periodvis till Peking där jag helst bor hos vänner i Sanlitun."

Familj: "Står i bredd med Per sedan snart tjugo år. Vi har tre barn. I den närmsta familjen ingår också en liten, brokig släkt och några väninnor som är som systrar."

Utbildning: Kinesiska och kinesisk historia, Yunnan universitetet i Kunming 1996–1998; Fil.kand i kinesiska och socialantropologi, Lunds universitet 1999; International and Comparative Legal Studies, School of Oriental and African Studies i London 1999–2000; Master of International Development, Melbourne University 2009.

Karriär: 2001–2009 Chef för Raoul Wallenberginstitutets verksamhet i Kina, Peking; 2009–2010 Programansvarig för regeringens särskilda satsning för demokratisering och yttrandefrihet på Sida i Stockholm. Sedan 2011 grundare och vd för Tracktwo, en konsultverksamhet specialiserad på hållbarhet och ansvarsfullt företagande baserad i Stockholm och Peking. Konsult och rådgivare åt bl.a. Global Business Initiative on Human Rights, Institute for Human Rights and Business, FN:s Högkommissariat för Mänskliga Rättigheter, Sida och CSR-centrat på svenska ambassaden i Peking. Tracktwo jobbar med

företag, myndigheter och internationella organisationer i både Kina och Sverige (www.tracktwo.se).

Gör på fritiden: "Har eget företag och tre barn i åldrarna 4–11 år. Fritid, arbete – allt flyter ihop."

Favoritrestaurang i Stockholm: "Ingen särskild – äter mest ute när jag är i Kina. Alla restauranger där man serverar god fisk och vegetarisk mat. Vi lagar väldigt god mat hemma!"

Mailadress: malin.oud@tracktwo.se

FÖRETAGANDE OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

- I juni 2011 antog FN:s råd för mänskliga rättigheter Vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, UN Guiding Principles on Business and Human Rights.
- FN:s vägledande principer syftar till att förebygga och hantera människorättsrisker kopplade till företag. Riktlinjerna ger också det civila samhället, investerare, konsumenter och andra intressenter ett verktyg att mäta företagens arbete ur ett människorättsperspektiv.
- Som en global standard för alla företag är de vägledande principerna det mest auktoritativa ramverket för vilka processer och system företag bör ha på plats för att säkerställa att de uppfyller sitt ansvar att respektera de mänskliga rättigheterna. De förtydligar och förstärker andra internationella ramverk vad gäller hållbart och ansvarsfullt företagande, såsom FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.
- Företag kan ha både en positiv och negativ påverkan på mänskliga rättigheter, exempelvis på barns rättigheter, rättigheter i arbetslivet, föreningsfrihet, yttrandefrihet, rätten till fredliga möten och sammanslutningar, markrättigheter och rätten till likabehandling och icke-diskriminering. En negativ påverkan kan ha juridiska, ekonomiska och anseendemässiga följder för företag. Omvänt så kan respekt för mänskliga rättigheter vara bra för affärerna, bland annat genom att man identifierar och reducerar risker för verksamheten, motiverar och behåller medarbetare, bygger investerarnas förtroende, får tillgång till nya marknader och kunder genom att bygga goda relationer, och därmed säkrar en "social affärslicens".
- Den svenska regeringen har, som ett av flera länder, tagit fram en handlingsplan för att genomföra dessa vägledande principer. Syftet är att försöka stödja de svenska företagen att omvandla FN:s principer till konkret handling. Handlingsplanen ska, enligt näringsminister Mikael Damberg, skicka ett tydligt budskap om regeringens förväntningar på modernt företagande.

Kina står också inför stora utmaningar på hemmaplan och söker efter mer hållbara lösningar. Samarbete med kinesiska företag är alltså en väg. Svenska företag kan även göra mycket i sin egen verksamhet. Men då behöver de följa de vägledande principer för företagande och mänskliga rättigheter som FN antog 2011, framhåller hon.

FNs riktlinjer är enligt Malin Oud en kompromiss som klargör vad som är företagets ansvar och vilka skyldigheter staterna har. Begreppet på engelska är "Human Rights Due Diligence", vilket kan översättas med konsekvensanalys i ett rättighetsperspektiv.

Rimliga krav

"Det är rimliga krav som ställs av FN. Stater har det primära ansvaret för mänskliga rättigheter, men företag ska respektera dem."

Innebörden är att företag inte ska orsaka eller bidra till en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna. Företagen måste också analysera på vilket sätt de har störst möjlighet till inflytande och agera därefter.

"Det räcker inte i dag att bara säga att man följer lokala lagar. Det kunde företagsledare säga för en del år sedan, men inte nu". Trycket från konsumenter, anställda och investerare på företagen att ta hänsyn till mänskliga rättigheter är mycket större nu.

För att leva upp till det behöver svenska företag kartlägga sin verksamhet, betonas hon. Först behövs en policy som klargör att företaget respekterar de mänskliga rättigheterna. Sedan krävs en konsekvensanalys och en handlingsplan.

"Det är ett otroligt viktigt, första steg att ta", understryker Malin Oud.

Fabriksinspektioner ses numera som otillräckliga. Revisionsprotokoll kan köpas och vara helt missvisande. Det behövs alltså bredare förändringar, med exempelvis utbildning av anställda och granskningar från civilsamhället, sammanfattar hon.

Måste känna till riskerna

Det gäller att vara beredd när en fabrik kollapsar eller barnarbete upptäcks. "Då vill man inte stå och säga att man inte hade koll. Det blir en försäkring för företag att visa att man åtminstone känner till riskerna och arbetar med att förhindra och åtgärda dem."

Här återstår en hel del att göra, enligt Malin Oud.

"Inget svenskt företag har ännu analyserat hela sin verksamhet i Kina utifrån FNs vägledande principer, såvitt jag vet.

Fortsättning på sidan 44

Trio för CSR. Svenska ambassadens CSR-center har tre medarbetare. Yang Hua till vänster har generellt ansvar för kontakter med kinesiska myndigheter och för samarbeten med kinesiska aktörer, bland annat de årliga CSR-utbildningarna.

Maisoun Jabali i mitten är centrets chef. Matilda Österberg har övergripande ansvar för kontakter med svenska företag och andra samarbetsaktörer. Just i år har Matilda även ett särskilt ansvar för jämställdhetsfrågor samt Global Deal, ett initiativ av Sveriges statsminister för samverkan för anständiga arbeten. Foto: Wu Yuchen

AV AGNETA ENGQVIST,
agneta.engqvist@gmail.com

CSR-centret vid ambassaden i Peking:

En bryggga i kontakterna med Kina

"Många kinesiska företag efterfrågar konkreta lösningar för att uppfylla CSR-krav som de möter i Kina och utomlands", säger Maisoun Jabali, ambassadråd och chef för CSR-centret på svenska ambassaden i Peking.

Mot denna bakgrund välkomnar hon den nya plattformen som Sweden-China Trade Council skapat för hållbart och ansvarsfullt företagande. CSR står för corporate social responsibility, alltså företagens sociala ansvar.

”Den nya plattformen verkar på ett konkret sätt kunna samla mycket kunskap som kan användas för att knyta kontakter med kinesiskt näringsliv”, säger Maisoun Jabali.

Hon konstaterar att många svenska företag ligger i framkant när det gäller CSR och att de använder detta för innovation

och utveckling av sin verksamhet och i marknadsföringen.

”Här kan vi från centret vara en bryggga i kontakterna med Kina. Jag skulle gärna se att företag kontaktar oss i CSR-relaterade frågor som de vill driva i Kina, gärna tillsammans med andra företag.”

Många svenska företag kontaktar redan

ambassadens CSR-center. ”De vill att vi hjälper dem, till exempel ger stöd i dialogen med de kinesiska myndigheterna och/eller underleverantörerna.”

Under våren har centret haft fokus på hållbar återvinning och avfallshantering. Där ligger vissa svenska företag också väl framme.

CSR på fabriksgolvet. Hur kan svenska företag nå ända längst ner i leverantörskedjan med sitt CSR-arbete så att dessa migrantarbetare får rimliga arbetsvillkor?
Foto: CSR Asia

► Men av olika anledningar stöter de på problem i Kina, trots att landet efterlyser fler lösningar för dessa processer.

”Här tror jag att det finns möjlighet att driva på utvecklingen och visa på goda exempel”, säger Maisoun Jabali. Men samtidigt vill hon understryka:

”Trots det stora intresset för CSR från kinesiskt håll, är medvetenheten om hållbarhet och ansvarsfullt företagande rent allmänt i Kina fortfarande mycket låg. De regionala skillnaderna är stora, förutom att efterlevnaden av de lagar och regler som finns ofta är svag.”

Hon vill uppmärksamma svenska företag på det kalendarium för planerade aktiviteter som CSR-centret skickar ut för att fånga in intresset från företag att vara med på något sätt. Hon vill gärna se att sändlistan ökar.

I Kina har intresset för detta ämne ökat dramatiskt, inte minst de senaste tio åren, enligt ambassadrådet. Det beror bland annat på ökad kinesisk affärsverksamhet i länder där de ställs inför hållbarhetskrav. De kinesiska företagen utomlands förmedlar detta till sina huvudkontor som därför tvingas ta itu med CSR-frågor.

”Samtidigt ställer även internationella företag CSR-krav på sina underleverantörer i Kina och det gör också att kinesiska företag behöver anpassa sig till olika hållbarhetskrav”, säger Maisoun Jabali. Dessutom har alla föroreningar i Kina bidragit till en mer öppen diskussion om industrins utsläpp och ansvar.

Maisoun Jabali påpekar också att sedan 2013 måste samtliga statsägda företag på central nivå, cirka 110 stycken, lägga fram hållbarhetsrapporter – ett viktigt verktyg för den kinesiska regeringen för att öka företagens ansvarstagande.

Svenska ambassaden var tidigt ute med sitt CSR-center som startade 2010. Samarbetet inleddes redan 2004 när handelsministeriet i Kina visade intresse för hur Sverige arbetade med dessa frågor.

Andra länder är intresserade av verksamheten – och det finns också en nyfikenhet hur Sverige fått denna tillgång till ministerierna i hållbarhetsfrågor. De brukar fråga hur Sverige lyckats få ett så nära samarbete.

”Särskilt intressant är vårt samarbete med Sasac, den myndighet som kontrollerar statligt ägda företag på central nivå”, berättar Maisoun Jabali.

KinaNytt träffade Maisoun Jabali i Peking och frågade också om hennes personliga erfarenheter i Kina:

Vad är roligast i jobbet? Vad är mest intressant?

Och vad är jobbigast?

”Roligast är att träffa kinesiska samarbetsparter. Kulturkrockar, språkhinder, olika värderingar och mycket annat gör det spännande att hitta relevanta ämnen av gemensamt intresse. Detta ger en otrolig kick!

Intressantast i mitt arbete är att följa utvecklingen på det ekonomiska området. Det var en anledning till att jag just sökte den här tjänsten i Peking.

Jobbigast är att i Kina är framförhållningen och planeringen betydligt kortare än vad vi i Sverige är vana vid. Saker och ting löser sig oftast, men osäkerheten kan vara kvar in i det sista och det påverkar arbetet på ambassaden.

Det kan också vara arbetssamt att hitta, bygga upp och underhålla kontakter som är så viktigt i Kina.”

Vad har du lärt om Kina genom arbetet?

”Egentligen en självklarhet, men det är att jag genom arbetet i Kina tydligare ser konsekvenserna av mina val som konsument i Sverige. Jag tänker att Kina som länge har varit världens fabriksgrund och tillverkat många av de varor som finns i svenska butiker också har betalat ett högt pris i form av sociala effekter och miljökonsekvenser. Tillverkningen har varit positiv eftersom många i Kina fått inkomster, men det har negativt påverkat miljön och arbetare och deras familjer.

Även om CSR-medvetenheten bland konsumenterna i Kina är relativt låg, så ökar den snabbt på många områden som matsäkerhet. Många uppmärksammar också industrins ansvar för den dåliga luften.”

Vad har du lärt dig om Kina genom resorna i landet på fritiden?

”Att det är stor skillnad på stad och landsbygd. Här kan jag tipsa om att landsbygdsbussar är ett jättespännande sätt att resa runt på. Men det kan vara tidskrävande och man måste byta bussar rätt ofta.

Foto: Agneta Engqvist

Att den godaste maten i många fall serveras på de enklaste ställena. Jag kommer aldrig att glömma ett slags ris grillat i bambu som jag åt sittande på barnplaststolar på stampat jordgolv i ett skjul i utkanten av en by norr om Guilin. Vi hade vandrat och barnen var akut hungriga så vi tog första bästa stället. Oslagbart!

Att det är svårt i allmänhet att vara vegetarian eftersom kött anses vara fint att bjuda på. Jag får mycket ofta de finaste grönsakerna, men kryddade med lite köttfärs.

Att man alltid kan gå till en park om man inte har något att göra, för där pågår alltid saker – som dans, spel, filmvisning och kampsporter.

Att de gamla matmarknaderna är fascinerande. I närheten av där vi bor finns en som är inklämd bland moderna höghus. En blygsam dörr leder in i en saluhall med många spännande frukter och grönsaker till exempel. Där är det full aktivitet.”

AMBASSADENS CSR-LÄNKAR

Länk till den gemensamma CSR-hemsidan, Svenska ambassadens och Kinas handelsministerium:

På engelska: <http://csr2.mofcom.gov.cn/>

På kinesiska: <http://www.csr.gov.cn/>

Länk till CSR Toolkit:

På engelska:
http://www.swedenabroad.com/ImageVaultFiles/id_28846/cf_347/CSR_Toolkit_for_Sino_Swedish_supply_chains.PDF

På kinesiska:
http://www.swedenabroad.com/ImageVaultFiles/id_28847/cf_347/image.PDF

Fortsättning på sidan 43 ►

Maisoun Jabali

Ålder: 45 år.

Bor: I lägenhet i höghus vid västra sidan av Chaoyangparken i Peking.

Familj: Maken Jens Ölander, jurist, och söner Elias, 10 år och Simon, 7 år.

Bakgrund: Född i Sverige med en svensk mamma och en jordansk pappa. När hon var fem år flyttade familjen till Jordanien där hon gick i en arabisk skola, men talade svenska med mamman hemma.

Som 17-åring återvände hon till Sverige och tog studenten i Falkenberg 1990.

Utbildning: Kandidatexamen med statsvetenskap som huvudinriktning, Uppsala universitet 1998.

Karriär: 1999–2001 nationell expert vid Europarådet i Strasbourg, Frankrike; 2001–2004 EU-samordnare på socialdepartementet; 2004–2011 handläggare på budgetavdelningen på finansdepartementet; 2012–2013 statsrådsberedningen, huvudsakligen med processen kring statens budget.

Sedan augusti 2013 ambassadråd vid Sveriges ambassad i Peking, chef för CSR-centret. Har också ansvar för att främja svensk miljöteknik. Biträdande chef för ekonomiska sektionen.

Hobby: ”Just nu att på olika sätt upptäcka Kina bland annat genom att resa så mycket som möjligt i landet, cykla i Peking, gå runt på marknader.”

Gör på fritiden: ”Stor del av fritiden går åt till att vara med familjen. I mån av tid läser jag böcker som på något sätt anknyter till Kina.”

Favoritrestaurang i Peking: Baoyuan Dumpling Restaurant, Maizidian, Chaoyang. Erbjuder bland annat dumplings i olika färger.

Mejladress: maisoun.jabali@gov.se

Gamla metoder räcker inte längre

”Det går att göra något åt de mänskliga rättigheterna i Kina, men får göras litet annorlunda”, löd ett av uttalandena när de ansvariga för hållbart företagande på Ericsson, H&M och Volvo Cars samt UD möttes i ett panelsamtal hos Mannheimer Swartling i SCTC:s regi för en tid sedan.

Foto: Elisabet Söderström

AV JOHAN MYRSTEN,
johan.myrsten.stockholm@gmail.com

Samtalsrundan inleddes av telekomjätten Ericssons expert på ansvarsfullt företagande, Camilla Goldbeck-Löwe.

Hon underströk att it-industrin har en nyckelroll när det gäller förverkligandet av flera mänskliga rättigheter, men det är viktigt att beakta den negativa påverkan den kan ha.

”Ericsson har en affärsetisk kod som är vägledande för anställda och ett verktyg för att behålla företagets anseende som pålitlig partner, för att bedriva affärsverksamheten på ett ansvarsfullt sätt”. Företaget har också

en uppförandekod (Code of Conduct) som täcker leverantörer.

Nästa steg är kanske intressantare, noterade hon. Då handlar det om vilka konsekvenser koderna får, till exempel hur Ericsson hjälper sina leverantörer att leva upp till dem.

Ericsson har också en process i sin försäljning för hur frågor om mänskliga rättigheter beaktas. Mer än 400 fall behandlades 2014 i denna process (”Sales Compliance”) för att värdera risker och lägga in krav på hur man tar hänsyn till de mänskliga rättigheterna, berättade Camilla Goldbeck-Löwe som är jurist med över 20 års erfarenhet av människorättsfrågor. Hon har tidigare arbetat på regeringskansliet, hos Sida, på

enskilda och internationella organisationer samt på CSR-centret vid Sveriges ambasad i Peking.

Strategiska leverantörer

En ännu större aktör i Kina är H&M, åtminstone räknat i antal arbetare. H&M köper kläder i Kina i så stor omfattning att företaget klassat 116 kinesiska fabriker som ”strategiska leverantörer”. Så kallas de tillverkare som H&M ställer högst krav på.

Det berättade H&Ms expert på social hållbarhet, Jonah Wigerhall, som ägnat sig åt sådana frågor i åtta år, främst i Kina och Kambodja. Där har han arbetat med allt från fabriksinspektioner till projektledning, riskanalyser och landstrategier. För närvarande

är han baserad i Stockholm, ansvarig för ”stakeholder engagement” globalt.

”H&M har globala hållbarhetsprogram, men vi anpassar dem lokalt, så även i Kina. Vi mäter till exempel vattenkvalitet, minimilöner, barnarbete”. H&M använder sig av globala ”vägkartor” i detta arbete, sade han.

I Kina är lönerna en viktig fråga för H&M, som eftersträvar ”rättvisa levnadslöner” (fair living wage) hos sina leverantörer. Företaget arbetar med lokala konsulter, utbildade bland annat av IF Metall i Sverige, för att stärka den sociala dialogen i de kinesiska underleverantörernas fabriker, berättade Jonah Wigerhall.

”Vi kräver till exempel val av representanter för de anställda. Det går framåt”.

Det ökade trycket uppifrån mot fristående organisationer skapar dock svårigheter och gör det ”lite snävare att arbeta med det civila samhället”, kommenterade han.

”Det är lättare att arbeta med organisationer om miljöfrågor, till exempel vattenkvalitet. Det är mer tillåtet.”

”Det går att göra något åt de mänskliga rättigheterna i Kina, men får göras litet annorlunda”, sammanfattade Jonah Wigerhall.

Annorlunda med kinesisk ägare

För Volvo Cars är förutsättningarna annorlunda, eftersom personbilstillverkaren har kinesiska ägare.

”Det ger en hel del fördelar. Vi kan sätta vår prägel på vår verksamhet i Kina, till

skillnad från utländska företag som måste ha kinesiska partners”, sade Niklas Kilberg som är ansvarig för Volvo Cars övergripande hållbarhetsstrategi och kommunikationsplattform, inklusive hållbarhetsrapporter.

Volvo Cars har nu tre fabriker och ett centrum för forskning och utveckling i Kina. Totalt har företaget nu nästan 4 000 anställda i Kina, och verksamheten kommer att växa ytterligare, enligt Niklas Kilberg.

I leverantörsledet besöker Volvo Cars alla underleverantörer innan de anlitas. Blir det problem försöker företaget hellre påverka leverantörerna först än att bara stänga av dem – en inställning som flera av de stora svenska företagen i Kina har.

Fortsättning på sidan 45

Sju kineser tolkar svensk furu.

Övre raden: tebord av Chen Darui, skåp av Chen Yanfei, sittbänk av Jamy Yang.

Nedre raden: abakus tebord av Zhu Xiaojie, flytande bord av Wu Wei, balansstol av Zhang Junjie, barnsäng av Xu Ming.

Foto: Toumas Harjumaaskola

Svensk furu i kinesisk tappning ovanlig satsning för ökad export

”Vi har bara skrapat på ytan, vår export till den kinesiska industrin kan mångfaldigas”, säger Charlotte Dedye Apelgren på Svenskt Trä efter en bred offensiv för att koppla ihop konsumenterna i Kina med svensk furu, virke av tall.

”Vi har aldrig tidigare gjort en så omfattande och strukturerad satsning i något annat land”, säger hon till KinaNytt.

AV AGNETA ENGQVIST,
agneta.engqvist@gmail.com

Sju förväntansfulla formgivare. Efter besöket i Sverige skapade de varsin möbel i svensk furu. Här är de samlade vid invigningen av utställningen i Shanghai. Från vänster Yamy Yang, Zhu Xiaojie, Wu Wei, Zhang Junjie, Chen Darui, Xu Ming och Chen Yanfei. Foto: Tuomas Harjumaaskola

Svenskt furuplank i Kina. Arbetare på möbelindustriföretaget Dushi i provinsen Fujian. Foto: Tuomas Harjumaaskola

► **Charlotte Dedye Apelgren** är chef för interiör och design på Svenskt Trä, som bland annat representerar sågverksföretagen.

Hon och andra på organisationen undrade:

”Vad händer om en grupp kinesiska möbelformgivare skulle besöka Sverige, ta in den svenska naturen, kulturen och livsstilen och sedan åka tillbaka till Kina och skapa möbler i svensk furu för kinesiska konsumenter?”

Dessförinnan hade Svenskt Trä beställt en undersökning bland tusen kinesiska konsumenter i stad och land. Den visade att det finns ett intresse för kvistig svensk furu hos den yngre generationen och den nya medelklassen i Kina. Kineserna tycker om utseendet på trä från Sverige och uppskattar det genuina och uthålliga som Sverige står för.

De tycker att svenskt barrträ (furu och gran) lämpar sig bäst för sovrumsmöbler, köksbord och stolar. Några tänker sig till exempel

furu som bakgrundsvägg för teven i vardagsrummet – den väggen kläs ibland i något avvikande material. Allra mest gillar kineserna svenskt barrträ till möbler för barn.

”De uppfattar det som ett naturligt och sunt material och därmed barnvänligt”, säger Charlotte Dedye Apelgren.

Fick åka till Sverige

Nästa steg efter marknadspejlingen var att bjuda in sju etablerade kinesiska möbelformgivare till Sverige. Under resan i maj 2015 såg de det hållbara svenska skogsbruket, upplevde moderna sågverk, besökte en Ikeafabrik, designhögskolan vid Umeå universitet, Carl Malmstens möbelskola och träffade svenska kolleger.

Från nio kinesiska möbelindustriföretag kom 15 representanter till Sverige. De deltog i besök och seminarier.

”De kinesiska möbelformgivarna och möbeltillverkarna som deltog var imponerade

Charlotte Dedye Apelgren har hållit i projektet som inspirerar sju kinesiska formgivare att använda svensk furu. Foto: Svenskt Trä

över att furu kunde se så exklusivt ut”, säger Charlotte Dedye Apelgren.

Med den inspirationen i bagaget åkte formgivarna tillbaka till Kina och utformade möbler i svensk furu. Svenskt Trä visar nu dessa möbler runt om i landet under hela detta år. Starten var i Shanghai i januari. Lanseringen där fick stöd från kinesiska möbelorganisationer, svenska konsulatet och utvalda medier. ”Intresset var stort”, säger Charlotte Dedye Apelgren.

Svenskt Trä tror att den vandrande utställningen kan bli en plattform för andra kinesiska formgivare, möbeltillverkare, lärare inom möbeldesign och importörer att uppleva svensk furu och utbyta idéer med varandra.

En av formgivarna, Zhu Xiaojie, förklarar varför han tror att furu kan bli en ny trend:

”Modern design för mig är att återgå till naturen. Att använda furu är att återgå till naturen. Jag kommer definitivt att använda furu mycket i framtida design. Det är livsbejakande och miljövänligt.”

Fler samarbeten diskuteras

Flera samarbeten mellan Sverige och Kina diskuteras nu. Carl Malmstens skola kommer i höst att samarbeta både med designern Zhu Xiaojie och med kinesiska möbeltillverkare.

”Satsningen på Kina har lett till nya kontaktnät mellan svenska sågverksindustrin, kinesiska möbelindustrin och svenska och kinesiska formgivare och högskolor”, säger Charlotte Dedye Apelgren.

”På senare tid har vi även sett ett ökat intresse i Kina för träbyggnad. Så vi kommer framöver också att marknadsföra svensk gran i Kina.”

FAKTA SVENSKT TRÄ

- Svenskt Trä verkar för kunskaps-spridning, inspiration och utveckling av trä, träprodukter och träbyggnade.
- Svenskt Trä företräder svenska sågverksföretag som SCA, Setra och Södra. Det är en verksamhet inom branschorganisationen Skogsindustrierna, som svarar för cirka 90 procent av trävaruproduktionen (sågat och hyvlat barrträ).
- Exporten av barrträvaror från Sverige till Kina har ökat stadigt från drygt 100 000 kubikmeter 2011 till cirka 530 000 kubikmeter 2015, motsvarande 1 miljard kronor.
- Den totala exporten av barrträvaror 2015 var 12,8 miljoner kubikmeter, motsvarande 25,2 miljoner kronor. Kina bedöms som en av de marknader som har störst potential för Svenskt Trä.
- I Kina konkurrerar svenskt barrträ (furu och gran) med Finland, Ryssland och Kanada. Men i ett större perspektiv är konkurrenterna till massivt trä andra material som fiberskivor, plast och aluminium.

”Jag kommer definitivt att använda furu mycket i framtida design. Det är livsbejakande och miljövänligt.”

Formgivaren Zhu Xiaojie

Foto: Agneta Engqvist

I stort sett är han självlärd som formgivare av möbler. Redan i andra klass i grundskolan fick han visa sina teckningar för sina fyra år äldre skolkamrater. Och skolans rektor tog honom under sina vingar, introducerade honom till materialet trä och visade vad man kunde göra med det.

"Han lärde mig en del tricks", säger Wu Wei, som blev 40 år i början av februari.

Han är en av de sju möbelformgivare från Kina som handplockades av Svenskt Trä till att besöka Sverige under en vecka. De fick tillverka varsin möbel av svensk furu och visa den på en utställning i Shanghai.

I dag går det att se hans möbler i Pekings världsberömda konstområde 798. De är alla handgjorda, med rundade hörn och utan en enda spik eller skruv.

Efter tolv år som industridesigner för ett av Kinas största datorföretag, Founder, sade han upp sig. "Jag ville göra någonting meningsfullt", säger han. I dag har han egen studio och verkstad och är själv största investeraren i firmen.

Han stördes av att datorföretaget varje år lanserade nya produkter, trots att det inte var så nödvändigt.

Ny utsida, gammalt innehåll

"Till kunderna sade de att det var nya datorer, men det var bara på utsidan. Insidan var densamma, bara med en ny make-up. Jag hade lagt ner så mycket energi och hårt arbete", berättar han när vi träffas en fredagseftermiddag i nordöstra Peking och bara tio minuter från 798.

Wu Wei är inte så pigg på att träffas egentligen, för han vill hem till sina barn snarast, till dottern åtta år och sonen fem år.

Hans fru är på resa i Kina, befinner sig på ön Hainan, långt söderut.

"Hon är mycket smart, smartare än jag", förklarar han.

Hon var till exempel närmaste medarbetare till Kinas handelsstrateg Long Yongtu, den tidigare generalsekreteraren i Boao Forum for Asia, som håller ett ekonomiskt toppmöte varje år just på Hainan.

Men Wu Wei blir på bättre humör när jag lovar att ta reda på om han är en äkta Elddrake eller inte. I och med att han är född i början av februari kan han höra till det ena eller andra djurtecknet beroende på när kinesiska nyåret inföll det aktuella året. Efter intervjun slår jag upp det och meddelar den goda nyheten att han faktiskt är en Elddrake.

De flesta kineser har stor respekt för draken i tolvårscykeln och särskilt för denna kombination av drake och eld som bara inträffar vart sextionde år. Nästa gång 2036.

Hans egen ateljé renoveras och byggs ut så att fler personer kan arbeta där. Vi träffas i stället i ett galleri som tillhör en god vän. Utsökt japansk konst hänger där på väggarna, kalligrafi, där ett verk jag undrar över visade sig kosta 350 000 yuan, inte 35 000 som jag först uppfattade det.

Det här området, Caochangdi, ser inte så mycket ut för omvärlden men hyser många konstnärers ateljéer och utställningslokaler.

Stöter ihop med Ai Weiwei

"Jag brukar stöta ihop med Ai Weiwei när jag äter lunch därborta", säger Wu Wei och pekar.

Att träffa möbeldesignern Wu Wei är att träffa ett stycke levande nutidshistoria.

Han tröttnade på datordesign

Möbler med runda hörn stor framgång för Wu Wei

AV AGNETA ENGQVIST,
agneta.engqvist@gmail.com

Foto: Agneta Engqvist

Wu Wei förklarar varför hans möbler alltid får runda hörn, det är hans signatur. "Ett kinesiskt talesätt säger 'rund utanpå, fyrkantig inuti'. Det står för att man är mjuk och smidig utåt men fast och bestämd inuti, i hjärtat. Från början var det inte avsiktligt att jag gjorde runda hörn, det var något med mitt kinesiska sinne. Plus att det är barnvänligt."

Flytande bord. Norrlands älvar inspirerade Wu Wei när han formgav svensk furu till sitt bord efter resan till Sverige. Han fick träet i det skjutbara locket att likna virvlar och strömmar. Foto: Tuomas Harjumaaskola.

”Mina föräldrar var arbetare. De gav mig stort utrymme att göra vad jag själv ville.”

Han föddes alltså i början av Elddrakens år 1976, ett av de mest dramatiska åren i Kina moderna historia.

Det året börjar med att den omtyckte premiärministern Zhou Enlai dör och stora händelser följer slag i slag. Det blir upplopp på det stora Torget vid Himmelska fridens port. Jordbävningen i Tangshan slår fruktansvärt hårt och kräver mellan 240 000 (officiella siffran) och 650 000 människors liv, ingen vet riktigt hur många. Många kineser ser på en jordbävning av denna magnitud som ett förebud på något omstörtande.

Mycket riktigt. Något senare dör ordförande Mao Zedong, varefter de fyras gång med Maos änka Jiang Qing i spetsen arresteras och den svage Hua Guofeng tar över som ledare. Kulturrevolutionen förklaras som avslutad vid ett möte på stora torget med en och en halv miljon människor.

Pekingbo hela livet

Wu Wei har bott i Kinas huvudstad i hela sitt liv. Han växte upp mycket centralt i en av de

gamla gränderna som i dag inte finns kvar. De var fyra familjer som bodde på samma gård. Han minns gemenskapen med glädje. Fortfarande har de nära kontakt.

I närmaste parken, den vid Himmelsens tempel, lekte han och de andra barnen kurragömma, och på vintern i snön.

Båda föräldrarna var arbetare, i dag är de pensionerade. Pappan var elektriker anställd av Peking stad och mamman arbetade på en liten konsthantverksfabrik.

”Mina föräldrar gav mig stort utrymme att göra vad jag själv ville”, säger han.

Fyra års utbildning

Wu Wei och hans äldre syster har båda högre utbildning. Han gick på Beijing Institute of Technology i fyra år, 1994–1998, och tog en major i design. På den tiden fanns bara sex sådana tekniska högskolor i Kina, i dag finns flera tusen.

Att han just valde denna utbildning berodde på att han ringde till skolan och frågade om det fanns lektioner där man ritade.

Det visade sig att halva utbildningstiden var avsatt till teckning.

Vad fick han betala för en sådan utbildning? ”Inte mycket, cirka 800 yuan per halvår”, säger han.

Chef för datordesign

När han var 22 år, 1998 blev han anställd som industridesigner på Founder. Han var företagets första formgivare någonsin och blev chef för designavdelningen som växte till över 20 personer. Där var han i tolv år.

När Wu Wei lämnat företaget hade han egentligen ingen idé vad han skulle göra.

”Jag hade bara en mycket vag uppfattning om trä. Men jag har alltid varit attraherad av trä och när jag reste runt i världen i mitt tidigare arbete, tillbringade jag alltid en massa tid i möbelbutiker och vackra heminredningsaffärer.”

”Det sådde ett frö i mitt hjärta”, förklarar han. Han mindes också en miniatyrbåt av trä som han gjorde i skolan efter rektorns uppmuntran.

Fortsättning på sidan 42

Läsvärt om Kinas ekonomi

Om du vill bli uppdaterad vad gäller den kinesiska ekonomin eller är ny i Kina, finns det två nya böcker att läsa.

▪ **ARTHUR KROEBER** är mest känd som utgivare och redaktör av insiktsfulla China Economic Quarterly. Nu sammanfattar han sina kunskaper i den sakligt titulerade boken *China's Economy*.

Den förtjänar att bli en modern klassiker tack vare sin bredd, överskådlighet och nyktra värdering av ofta osäkra eller tvivelaktiga fakta.

Osäkerheten kring fakta gäller dels hur mycket vi kan lita på kinesisk statistik, dels på ivriga skribenter eller ekonomer som överilat skriver fram dramatiska prognoser – exempelvis om hur Kina ska bli nummer ett, ja till och med ta över världen. Eller på sistone tvärtom: hur världen kommer att drabbas av att den kinesiska tillväxten bromsar in, bostadsbubblan exploderar i en härva av nödlidande lån och ekonomin kraschlandar.

Väger argumenten noga

Arthur Kroeber står stadigt på fötterna och väger noga argument och siffror för och emot olika scenarier.

Han håller igen när det gäller vid vilken tidpunkt Kina ska gå om USA och bli världens största ekonomi. Och han skriver att det är rent nonsens att göra som världsbanken och påstå att det skedde redan 2014 räknat i köpkraftsrelaterad BNP, så kallad *purchasing power parity* eller PPP.

Han tycker visst att PPP kan vara ett redskap för att jämföra vilken köpkraft medborgare har inom olika länder. Men när det gäller vilken styrka ett land har i världsekonomin kan vi bara hålla oss till gammal vanlig BNP trots måttets brister, enligt Kroeber. Och då tror han att det aviserade ”tronskiftet” mellan USA och Kina kan dröja ytterligare, även om det är oundvikligt med tanke på Kinas folkmängd.

Han ser de kinesiska ledarna som i stort sett kompetenta när det gäller att styra ekonomin. Han betonar hur pragmatiska de varit och hur detta har räddat dem från ett sammanbrott liknande det som skedde i Sovjetunionen. Han påpekar också att Kina öppnat och fortsätter att öppna sin ekonomi mer för omvärlden än flera av sina förebilder på reformvägen som Japan, Sydkorea och andra tigerekonomier.

Men kommunistpartiets behov av kontroll och stabilitet är fortfarande en hämsko på ekonomin, påpekar författaren. Färska exempel är börsen och valutakontrollen, där de ansvariga exekutörerna vill fortsätta att låta marknaden styra mer, men där partiledarna flera gånger nervöst går in och bromsar eller stöttar på fel sätt.

De jättelika statsföretagen på högsta central nivå är ett annat exempel som Arthur Kroeber ger på problem i dagsläget. De är mycket illa skötta och hämmar utvecklingen.

I kommentarer i samband med att boken lanserades i vår gav Kroeber tre scenarier för hur ekonomin kan utvecklas:

- Kina får kontroll över skuldkrisen och allt löser sig. Då blir Kina en plusfaktor som handels- och investeringspartner i världsekonomin.
- Kommunistpartiet drar sig för att minska den statliga sektorn ytterligare. Då försvagas ekonomin och kring 2020 blir tillväxten 2-3 procent per år. Risk för militärkupp och/eller en ny Putin.
- Kommunistpartiet enbart upptaget av stabiliteten. En lång period av stagnation som Japan på 2000-talet.

Politiska systemet består

Hur det än går kommer det auktoritära politiska systemet att bestå inom överskådlig framtid, tror Arthur Kroeber. Han vill att läsaren tuggar i sig att den auktoritära traditionen är mycket lång och djup och att kineserna är beredda att anpassa sig till den – särskilt så länge som systemet levererar tillväxt, även på en lägre nivå.

Hur denna auktoritära tradition yttar sig till vardags i ett företag beskriver Georges Haour och Max von Zedtwitz roande i sin bok *Creative China. How China Is Becoming a Global Innovator*.

”En utländsk forskningschef på ett företag i Kina måste inse att han inte bara förväntas leda avdelningen. Han måste vara coach, manager, en diktatorisk boss, en förlåtande fadersfigur, en teknisk expert, en medarbetare på nattskiftet och en lärare. Faktum är att det viktigaste ledningsarbetet sker efter arbetstid. Du förväntas lära känna var

Arthur Kroeber, *China Economy*, Oxford University Press, New York 2016.

Haour och Max von Zedtwitz, *Creative China. How China Is Becoming a Global Innovator*, Bloomsbury, London 2016.

och en av dina underlydande forskare och uppfinnare på ett personligt plan. En del västerländska chefer är obekväma med detta, det kan till och med vara emot företagskulturen, men sådan är den kinesiska ledarskapsstilen.”

Överdrifter

Kanske en lätt överdrift, men jag tror många känner igen sig. Lätta överdrifter präglar boken som helhet, se bara på undertiteln. Den känns just som en sådan där framskriven prognos som Arthur Kroeber värjer sig emot. Författarna har en tendens att pressa in sitt material i en förutbestämd ram. De är båda innovationskonsulter med inriktning på Kina.

Ändå är boken läsvärd. Den ger en översiktlig bild av mycket som sker inom kinesisk forskning och utveckling. Många konkreta exempel är insprängda. Se upp med slutsatserna bara. ■

AV GÖRAN LEIJONHUFVUD,
goran@lionhead.se

Nya lagar skärper kontrollen av företag och organisationer

Nya kinesiska lagar kan begränsa manöverutrymmet för tusentals utländska företag och samhällsorganisationer, både på nätet och i deras verksamhet i landet. Hur hårt deras frihet begränsas återstår att se.

I flödet av nya påbud som påverkar företag och civila samhällsorganisationer i Kina har två lagpaket väckt stor oro. Båda skärper kontrollen av fristående krafter. Båda påverkar verksamheten och affärsriskerna. Än är det dock oklart hur omfattande förändringarna blir i praktiken.

Hårdare NGO-lagar påverkar även företag

Mycket uppmärksammas är den nya lagstiftningen om över 7 000 civila samhällsorganisationer som räknas in under begreppet *Non-Governmental Organisations* (NGO). Det handlar egentligen om två lagar, som gemensamt kallas *China Charity and Foreign NGO Management Laws*.

När ett utkast till denna lagstiftning presenterades sommaren 2015 utlöstes stor oro och kritisk debatt i NGO-kretsar och bland företagsföreträdare.

Den NGO-lag som gäller utländska organisationer antogs den 28 april av den nationella folkkongressens stående utskott, efter en tredje och sista genomgång. Denna ovanligt omdiskuterade lag ska "reglera aktiviteten" i utländska NGO, och den version som nu antagits verkar bara ha mildrats marginellt. Den nya lagen kräver att alla utländska organisationer som vill verka i Kina måste registrera sig hos ministeriet för allmän säkerhet, och polisen ska kunna granska deras verksamhet och finansiering när som helst. NGO-lagen också ger polisen makt att hålla NGO-anställda i förvar i upp till femton dagar.

En tidigare del av detta paket, den lag som gäller välgörenhetsorganisationer (*Charity Law*), antogs av folkkongressen redan i mars och träder i kraft den 1 september. Den ger bland annat myndigheterna möjlighet att stänga samhällsorganisationer som anses hota "nationell säkerhet eller det allmänna intresset". Lagen stadgar också att lokala välgörenhetsorganisationer inte

kommer att kunna samla in pengar utan officiellt tillstånd.

Definitionen av NGO är mycket bred i de nya lagarna. Enligt nyhetsbyrån Xinhua omfattas bland annat stiftelser och tankesmedjor av de nya kraven. Mer osäkert är om lagen även ska gälla branschorganisationer, universitet och sjukhus.

Kinesiska NGO ska också i fortsättning övervakas av ministeriet för civila frågor medan ansvaret för utländska organisationer alltså flyttas till ministeriet för allmän säkerhet. Utländska NGO som agerar i Kina utan tillstånd "kommer att straffas", uppger Xinhua.

Enligt en västerländsk observatör i Kina är NGO-lagstiftningen otydlig om vad som utgör ett hot mot säkerheten. Myndigheter får långtgående befogenheter vid misstanke om överträdelse, och organisationer som inte anpassar sig riskerar att stängas. Oro för godtycklig lagtillämpning kan hindra NGO-aktiviteter.

Dessutom blir de nya reglerna administrativt betungande, med sina krav på registrering och myndighetsinsyn. Utläningar får bara utgöra en begränsad del av personalen i Kina, och lokal NGO-personal ska anställas via en bestämd byrå.

EU-företagens handelskammare i Kina har deltagit i flera remissrundor om denna lagstiftning.

"Vi menar att NGO är en viktig del i det civila samhället och även viktiga som nära

samarbetspartners till företag. Den nya lagen kan komma att begränsa deras rörelsefrihet i Kina och kan till och med verka avskräckande för existerande och ännu ej i Kina etablerade utländska NGO", kommenterar en av Europeiska handelskammarens företrädare, Mats Harborn.

Under den nya lagen, som träder i kraft 1 januari 2017, behöver varje NGO ha en "Professional Supervisory Unit" för att få lov att vara kvar i Kina. Detta ökar osäkerheten och lägger ytterligare hinder i vägen för deras verksamhet, noterar han.

"I ett land av Kinas betydelse är öppenhet inför och acceptandet av det civila samhället ett tecken på trygghet och styrka. Därför borde Kina räkna ut en hand och samarbeta närmare med NGO. Europeiska handelskammaren hoppas att lagen kommer att tillämpas i denna anda och vi söker en dialog med myndigheterna för att få detta att hända", säger Mats Harborn.

Att minska utländska aktörers inflytande i Kina är ett huvudmål med NGO-lagarna, framhåller den Kanada-baserade professorn Reza Hasmath i en analys i nätmagasinet The Diplomat. Lagarna skärper partiets "stryppgrepp över makten" och minskar friheten även för kinesiska organisationer. Å andra sidan kan tillåtna kinesiska organisationer få mer förutsägbara villkor och på sikt kanske ges ökat utrymme att agera, på statens uppdrag, noterar han.

Ökad kontroll av nätpubliceringar

Den andra nya lagstiftningen som väckt debatt gäller verksamhet på Internet och så kallad *cybersäkerhet*. Den är ännu inte antagen i sin helhet, men nya regler om publiceringar på nätet (*Regulations for Online Publishing Services*) trädde i kraft den 10 mars i år.

Enligt New York Times begränsar dessa regler utlandsägda företags digitala publiceringar på bred front – inklusive texter, kartor, spel, ljud, bild, böcker, konst, litteratur och vetenskap. Utlandsägda företag får samarbeta med kinesiska partners för att publicera sig på nätet, men de måste få statligt godkännande för det.

"Teoretiskt sett skulle också utländska institutioner och ambassader kunna drabbas", uppger en diplomatisk källa till KinaNytt.

Enligt Mats Harborn är det än så länge oklart hur dessa regler påverkar vilket inne-

håll som utländska företag kan ha på sina hemsidor.

"Det är helt uppenbart att effektiv och fri konkurrens över längre tid kräver fritt informationsflöde. Det bör inte begränsas av önskemål att reglera vad som publiceras på nätet", kommenterar Mats Harborn.

I andra delar av "cyberlagstiftningen" som ännu inte är slutligt antagna finns en rad krav. Några exempel:

- "Nödvändig nätverksutrustning" ska följa nationella standarder och godkännas av kinesiska myndigheter innan utrustningen kommer ut på marknaden.
- Nätverksprodukter och nätverkstjänster som anses ha betydelse för nationell säkerhet ska genomgå säkerhetsundersökning.
- Operatörer av "nödvändig informationsstruktur" ska lagra personuppgifter och alla data som har samlats in via ett

företags verksamhet i Kina. När nationell säkerhet eller brottsutredningar anses kräva det ska nätverksoperatörer bidra med tekniskt kunnande och bistå myndigheter att få fram information.

- Myndigheten *Cyberspace Administration of China* ska kunna beordra nätverksoperatörer att stoppa informationsflöden, ta bort och lagra information.
- Nya regler är också på gång om nyhetsinformation på nätet och administration av domännamn.

En detaljerad analys av läget för NGOer i Kina finns i KinaNytt nr 3, 2015.

AV JOHAN MYRSTEN,
johan.myrsten.stockholm@gmail.com

Svenska arkitektparet om Hongkong:

Kontrasterernas stad som alltid överraskar

Många svenskar har bott i eller besökt Hongkong. Men de svenska arkitekterna, stadsbyggarna och äkta makarna Per-Johan och Caroline Dahl kan sätta ord på vad Hongkong är för en stad egentligen. KinaNytt började intervjun på ett stillsamt café mitt i stadens larm.

► **"Hongkong är ju både exotiskt och modernt,** och samtidigt oerhört annorlunda jämfört med europeiska och amerikanska städer", säger professor Per-Johan Dahl som sedan tre år bor i metropolen och undervisar i arkitektur på City University of Hong Kong.

"Det är en kontrasternas stad som fortsätter att överraska, samtidigt som avgrunden mellan fattig och rik är ofattbar", säger Caroline Dahl. Hon doktorerar vid Sveriges lantbruksuniversitet men har tillbringat två tredjedelar av sin tid i Hongkong de senaste åren.

Efter att ha arbetat och studerat i nästan sju år i Los Angeles, en horisontell och låg metropol, flyttade paret till raka motsatsen Hongkong, en av världens mest vertikala och täta städer.

"Det är en av världens tätaste städer med en fascinerande vertikalitet och visuell mångfald. I Hongkong arbetar man mycket mer med hybridbyggnader, det vill säga byggnader som hyser många olika funktioner inom samma skal", säger Per-Johan Dahl som för närvarande också arbetar med ett forskningsprojekt kring ett antal kvarter i Mongkok.

Det är en stadsdel som räknas som världens mest tätbefolkade. Där bor 130 000 personer per kvadratmeter jämfört med 5 000 i Stockholm.

Per-Johan Dahl framhåller att Hongkong är en tredimensionell stad, eftersom den fungerar på höjden, på markplanet och på djupet:

"Det spelar ingen roll om du beger dig 30 våningar upp till en ostronbar, eller fem våningar under mark till en skomakare – staden är sammanvävd i tre dimensioner: gatuplanet är bara ett av alla övriga plan där man umgås, idkar näringar, utövar sport eller kontemplerar."

Förutom Hongkong så är det framför allt Tokyo som lyckats få till en tredimensionell väv, anser han.

Urbant eller djungel

Samtidigt är enbart 30 procent av Hongkongs ytor bebyggda – resten är natur-områden. Det finns inga mellanskikt, väldigt få villasamhällen eller utglesade förorter. "Antingen är det urbant eller så är det djungel", konstaterar Per-Johan Dahl.

När Hongkongborna är så trångbodda spelar arkitekturen ofta en stor roll för att skapa kvalitativa bostäder trots den lilla ytan.

"De är mästare på att organisera förvaring", säger Caroline Dahl. Hon pekar också på att delar av livet flyttar ut på gatan. "På många platser finns det små miniparker som är anlagda för vila och avskildhet, ett

Per-Johan och Caroline Dahl på den livfulla gata där de bor på Hongkongön. Foto: Jessica Segerlund

slags gemensamt vardagsrum. De är mycket välanvända, framförallt i de mest tätt bebodda områdena."

När människor bor trångt behöver arkitekten skapa rum för aktiviteter som annars sker spontant. I bostadshusen finns det ofta ett större gemensamt lekrum för husets barn och andra slags gemensamma utrymmen, till exempel bibliotek där de boende kan vara utanför den egna lilla lägenheten.

"Jag tycker att just dessa halvprivata mötesplatser är intressanta eftersom de skapar en annan slags gemenskap än den som man får på en offentlig plats", säger Caroline Dahl.

Båda makarna tycker att hela världen finns närvarande i Hongkong och att de flesta man träffar har kopplingar till "någon annanstans".

Men till sommaren flyttar de hem till

Sverige för att ha Malmö som bas för forskning och arbete.

"De flesta som besökt oss har varit förvånade över den livskvalitet som Hongkong erbjuder, trots sin täthet och intensitet. Staden är småskalig trots det kompakta intrycket", berättar Caroline Dahl.

Hon pekar på att Hongkongs immigrationsmyndighet har varit oerhört lätt att ha att göra med. Det är enkelt att etablera

AV AGNETA ENGQVIST,
agneta.engqvist@gmail.com

Per-Johan Dahl
Ålder: 47 år.

Bor: I Hongkong, på 29:e våningen i en ny skyskrapa som ligger mitt

emellan Sai Ying Pun och Kennedy Town på västra sidan av Hongkongön, tre stationer från centrum med tunnelbanan. Lägenheten vetter mot tre väderstreck; utsikten mot Hong Kong Peak samt Victoria Harbour är slående.

Familj: Gift sedan 2001 med Caroline Dahl, se rutan här intill.

Utbildning: Examen som högskoleingenjör från Blekinge tekniska högskola 1992, arkitektexamen från Lunds tekniska högskola 1999, filosofie doktor i arkitektur, examen från University of California in Los Angeles, 2012.

Karriär: På Abelardo Gonzalez Arkitektbyrå i Malmö 1997–2007.

Parallellt egen verksamhet tillsammans med maken sedan 2000, under benämningen smog studio, en undersökande praktik med inriktning mot urban arkitektur och stadsbyggnad, gestaltning samt forskning och utredning.

Undervisar i arkitektur sedan 1999 i flera europeiska länder och i USA. I Hongkong sedan 2013 som assistant professor i arkitektur på City University of Hong Kong.

Har också undervisat och forskat inom ramen för den schweiziska institutionen Research Institute for Experimental Architecture sedan 2000; styrelsemedlem där sedan 2009.

Hobby: Vågsurfing.

Gör på fritiden: Konst, litteratur och surfing.

Favoritrestaurang i Hongkong: Woolloomooloo Prime, "en australisk restaurangkedja med utsökta råvaror, fantastisk service och en vidunderlig utsikt över Victoria Harbour".

Mejladress: perjohandahl@yahoo.com
smog studio nås via:
info@smogstudio.com

Caroline Dahl
Ålder: 45 år.

Bor: På Hongkongön i ett höghus i ett snabbt gentrifierande område,

alltså ett område som genomgår en social statushöjning. Från och med i sommar blir det ateljévåning i stadsdelen Ribersborg i Malmö.

Familj: Maken Per-Johan Dahl, se rutan här intill.

Utbildning: Magisterexamen i fysisk planering från Blekinge tekniska högskola 1999, masterexamen i arkitektur från Southern California Institute of Architecture i Los Angeles 2008, från 2014 doktorandstudier i landskapsarkitektur vid Sveriges lantbruksuniversitet.

Karriär: Började år 2000 driva det egna kontoret smog studio tillsammans med maken, parallellt med anställningar i flera offentliga

myndigheter. Syftet med smog studio är att arbeta experimentellt och utforskande kring mötet mellan arkitektur och stadsbyggnad.

Sedan 1994 uppdrag vid boverket i Karlskrona, länsstyrelsen i Skåne, samt som planarkitekt i Helsingborg, senast som planchef 2006–2008.

En rad olika uppdrag åt olika amerikanska arkitektkontor under tiden i Los Angeles, bland annat ett som handlade om framtidens skolbyggnader.

I dag verksamhetsledare för Movium, en tankesmedja kring stadsutveckling vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, samt projektledare för en forskningsplattform för hållbar

stadsutveckling vid SLU. (Samt doktorandstudier.)

Hobby: Kör Acapulco-blå 1973 Mustang Convertible.

Favoritrestaurang i Hongkong: La Cabane på Hollywood Road. "Liten trång lokal med stort hjärta, franska smårätter och naturviner och med råvaror från småskaliga producenter och ett stort engagemang hos personalen, och utan den inställsamhet som ofta finns på de lyxigare ställena i Hongkong."

Mejladress: caroline.dahl@slu.se eller caroline@smogstudio.com

”Professionellt tar jag med mig intryck från en stad i ständig förändring, en stad som har insett fördelen med att öppna upp sig för människor som flyttar in från andra håll.”

sig, börja jobba eller starta företag. Det går också snabbt att hitta en lägenhet – bara man kan betala.

”Allt detta är inspirerande att se och ger staden en särskild känsla av att allt är möjligt.”

Kollektivtrafiken imponerar på makarna. ”Det är oerhört smidigt att röra sig i Hongkong genom ett integrerat system. Tunnelbana, buss, spårvagn och färjetrafik är sammanlänkade till en väldigt effektiv, pålitlig, billig och lättnavigerad kollektivtrafik”, säger Per-Johan Dahl.

En sämre upplevelse har varit bristen på matsäkerhet. Efter de många åren i Kalifornien med en ”fantastisk tillgång på ekologisk och närodlat frukt och grönt”, blev det en besvikelse att komma till Hongkong. Varorna på de många lokala marknaderna anses som osäkra att äta på grund av alla kemikalier. Att behöva köpa importerad mat som sallad, frukt, kött och grönsaker känns trist.

Något som de diskuterar dagligen – även med de flesta som de träffar – är Hongkongs framtid och den politiska situationen där de upplever att Kina ökar sin närvaro

och att ungdomarna är desperata och uppgivna. Per-Johan och Caroline Dahl tog starkt intryck av studenternas protester under den så kallade paraplyrevolutionen i november 2014.

”Vi är frustrerade över att de fick så lite internationellt stöd för sina modiga protester. Det tycker vi att företrädarna för den demokratiska världen ska skämmas för”, säger Caroline Dahl.

Paret Dahl noterar hur Hongkongbor som stöttade paraplyrevolutionen inte får fortsatta uppdrag på sina förtroendeposter, hur de som engagerar sig i demokratiska föreningar smutskastas, och hur pressfriheten tycks minska.

Per-Johan Dahl blev erbjuden tjänsten på City University omedelbart efter disputationen i Los Angeles. Avhandlingen handlade om kreativa förhållningssätt mellan arkitektur och stadsbyggnadsregleringar – bland annat med exempel från loftlägenheter i New York.

Han tycker att Hongkong är en mycket vacker stad även om de flesta byggnader är ganska fula i sig. ”Men tillsammans skapar

de en mångfald av intryck som man saknar i de flesta europeiska städer.”

Per-Johan Dahl ser att Hongkongs flerlagrade urbanitet kan bli en grogrund för nya rumsbegrepp inom arkitektur och stadsbyggnad – rumsbegrepp som kan hjälpa arkitekterna att skapa miljöer som bättre svarar mot nya behov och sociala mönster.

”Jag menar att stadsmiljön i Hongkong är till synes enkel att beskriva i sina minsta beståndsdelar, men i den tätheten som finns uppstår rumsliga hybrider som inte är lika enkla att kategorisera.”

Han tycker att denna stad skulle behöva nya möten mellan arkitekturen och stadsmiljön.

”Min forskning visar till exempel att arkitektonisk form faktiskt kan förbättra stadsmiljön. Arkitekturen kan ge ökad genomströmning av luft som förbättrar mikroklimatet, nya former av publika rum, nya sätt att ta vara på dåligt utnyttjade rumsligheter som gränder och så vidare.”

Fortsättning på sidan 38

Per-Johan Dahl om bostadsmarknaden i Hongkong:

”Den är mycket problematisk. Den som har pengar hittar en bostad på några timmar, medan mindre bemedlade tvingas bo under tveksamma förhållanden.

I Hongkong är varje liten lägenhet en spekulativ investering – den ägs av någon, som hyr ut i vinstintresse. Det är fascinerande, och samtidigt skrämmande, att betrakta dessa hundratusentals lägenheter som tillsammans materialiserar vår samtida marknadsekonomi – alla dessa celler som bidrar till det globala flödet av kapital.

Detta system trissar upp hyresnivåerna in absurdum. Hongkong är ju i dag världens dyraste bostadsmarknad – dyrare än New York och London. Samtidigt lever nästan 20 procent av befolkningen under fattigdomsgränsen och kan inte bo drägligt. Man försöker bygga mer ’public housing’ men det tar tid och räcker inte.”

Caroline Dahl om Hongkongs särdrag:

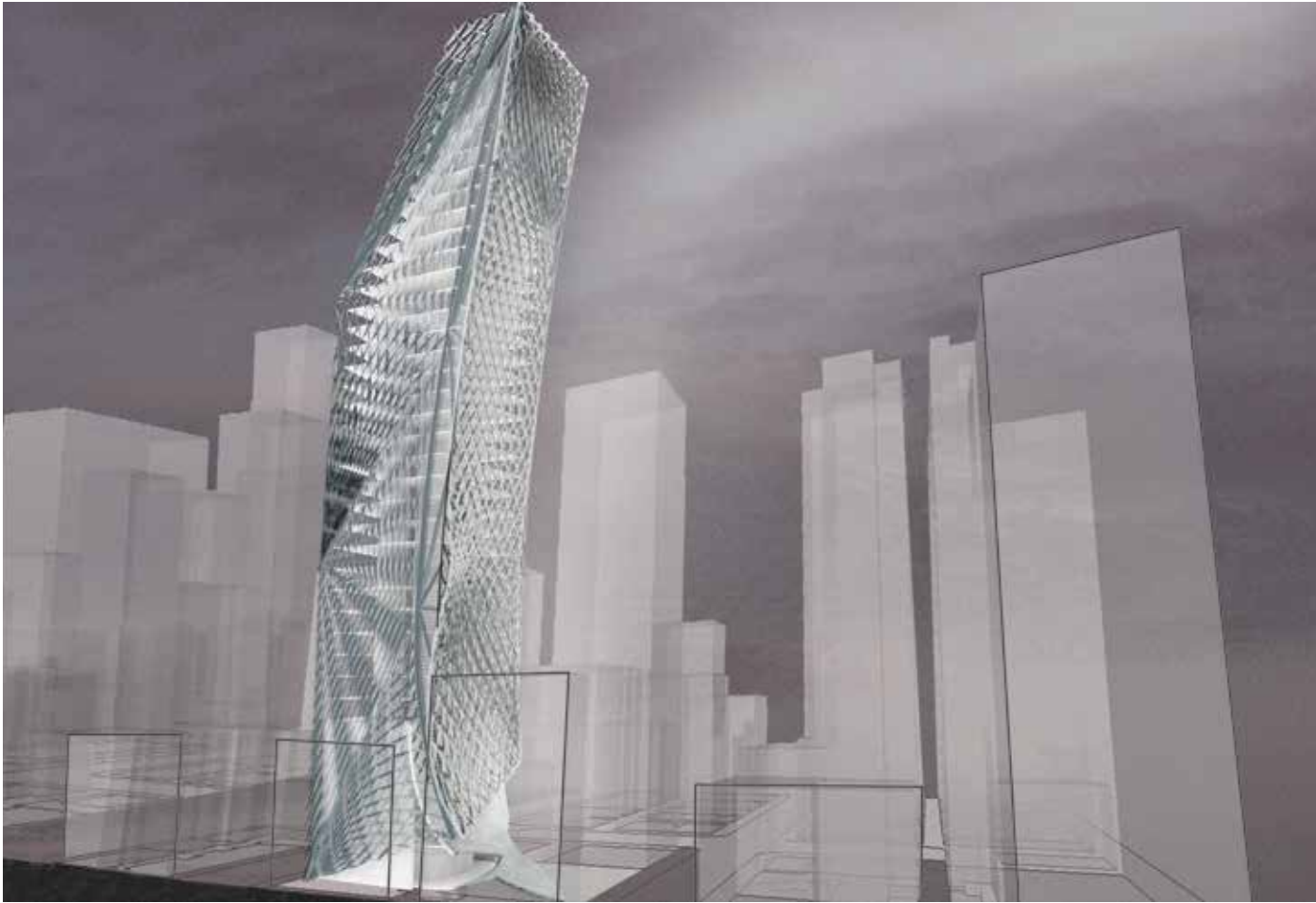
”En stad som fortsätter att överraska. En oslagbar stadssiluett av smala och höga skyskrapor som otroligt nog fortfarande upplevs som underordnade det dramatiska landskapet fastän de klättrar allt högre och högre uppför sluttningarna.

På gatan är livet dock litet och nära. Vänligt, men hårt, kanske till och med oförlåtande för de som hamnar utanför.

Alla städer är för mig unika, men Hongkong är det till sin ytterlighet. Jag tänker på kontrasten mellan den extrema urbaniteten och den ogenomträngliga naturen, mellan doften från templens rökelse och larmet från trafiken, mellan de uråldriga lokala traditionerna och den globala likriktningen. Det är i dag samma affärer, samma trender, samma mat och så vidare som i alla andra världsstäder. Denna globala homogenisering innebär en ignorans på gränsen till likgiltighet för den lokala kulturen.

Jag tänker också på skalan där sundet mellan Kowloon och Hongkongön upplevs som smalare än vad den högsta skyskrapan är hög,

Till det unika hör också det offentliga rummet som alla samsas om oavsett ålder, geografisk och kulturell bakgrund, ekonomisk status och social tillhörighet.”

Här visar **Per-Johan Dahl** bur innovativa byggnadsformer som skyskrapan han tagit fram i sin forskning kan kanalisera och accelerera vind. Därmed kan ventilationen av gaturummet öka och mikroklimatet förbättras på en bestämd plats i Mongkok – ett mycket tättbebyggt område i Hongkong.

Efter digitala simuleringar och formexperiment konstaterar Dahl att vindstyrkan kan öka kraftigt jämfört med vanliga byggnadsformer. Projektet är ett diskussionsunderlag. Det vänder sig bland annat till stadsplanerarna i Hongkong som är skeptiska till att förtäta Mongkok, just därför att de tror att höghus och skyskrapor gör att luften blir stillastående.

Fortsättning från sidan 38

FAKTA HONGKONG

- Hongkong återgick 1997 till Kina från att vara en brittisk koloni. I dag är territoriets officiella status en särskild administrativ zon inom Kina.

- Under formeln "ett land två system" ska Hongkong få behålla sitt kapitalistiska system och "en hög grad av autonomi" under 50 år från övergången.

- Hongkongs yta är bara en tredjedel av Gotland, men bara en tredjedel är bebyggd. Här finns några av världens mest tätbefolkade kvarter. Resten är bergiga eller otillgängliga områden.

- Befolkningen är drygt sju miljoner. Det finns en reglerad invandring från Kinas fastland på 54 000 personer per år.

Men de extrema markpriserna gör det svårt att arbeta med experiment i full skala. Byggprocessen är oerhört forcerad för att snabbt få avkastning på investeringarna.

"Vi behöver pröva idéer genom andra kanaler än det faktiskt byggda, till exempel genom simuleringar, installationer, publikationer och workshops", säger Per-Johan Dahl.

Hongkong ger ständigt nya upplevelser, till exempel när han promenerar på gatorna:

Många lager information

"Hongkongs gatumiljöer består av oändligt många lager av information som tar lång tid att uppleva. Efter ett halvår kan jag plötsligt se någon detalj eller byggnadsdel som jag aldrig sett förut. Jag är oerhört fascinerad av denna kvalitet."

Något som oroar honom är bristen på kritisk tänkande som han ser hos sina studenter. "Den bristen kan vara hämmande när ekonomin svänger mot att bli mer entreprenörsinriktad. Jag arbetar mycket

med att stärka den kritiska förmågan hos studenterna."

Åren i Hongkong vill Caroline Dahl sammanfatta så här:

"Professionellt tar jag med mig intryck från en stad i ständig förändring, en stad som har insett fördelen med att öppna upp sig för människor som flyttar in från andra håll."

Hon jämför Hongkong med Istanbul som också är en stad som tillåter och berikas av kontraster och möten – och en stad där öst möter väst. Caroline och Per-Johan Dahl har känt sig som delaktiga i den lokala gemenskapen på båda de platser där de bott i Hongkong och tycker att de blir "kamratligt behandlade".

"Vi upplever ingen skillnad på hur människor behandlar oss och hur de behandlar kinesiska kunder och så vidare. Återigen: öppenheten gentemot andra kulturer är fantastisk och något Sverige kan lära av."

KINA DAGEN I ALMEDALEN

Fjärde gången gillt för Kinadagen i Almedalen

För fjärde året i rad äger i år Kinadagen rum i Almedalen. Måndagen den 4 juli genomförs ett kvalificerat heldagsseminarium om utvecklingen i Kina. Kinadagen har vuxit till ett av Almedalens största seminarier.

Almedalen är numera ett av världens största arrangemang för samtal och debatt om aktuella och viktiga samhällsfrågor. I Visbys innerstad pågår hundratals seminarier parallellt och totalt över 3 000 under en hel vecka. Beslutsfattare, politiker, opinionsbildare, företrädare för näringsliv, myndigheter och organisationer fördjupar analysen, debatterar olika lösningar på samhällets utmaningar.

Kinadagen spänner över många av de viktigaste frågorna kring utvecklingen i Kina och hur vi i Sverige ska möta utmaningarna. Kinadagen arrangeras av Arbetsgruppen för Kinadagen och leds av tidigare ambassadören Börje Ljunggren med ett brett stöd av olika delarrangörer som Sweden-China Trade Council, Business Sweden, Mannheimer Swartling, Kairos Future, Svenska Institutet, Tillväxtanalys, Veryday med flera.

På programmet står bland annat

- Vart är Kina på väg politiskt?
- Hur går det med Kinas ekonomi?
- Hur ska svenska företag klara utmaningarna i Kina?
- En helt unik undersökning om Sverigebildens i Kina presenteras!
- Hur allvarlig är konflikten i Sydkinesiska sjön?
- Korruptionen i Kina, vad händer med mänskliga rättigheterna, kinesiska investeringar i Sverige, och mycket mycket mer.

Redan kl 9 den 4 juli öppnas dörrarna till aulan på Högskolan i Visby för årets upplaga av Kinadagen. Läs mer om Kinadagen på hemsidan – www.kinadagen.se

Ny ambassadör i Kina

Regeringen har utsett ambassadör Anna Lindstedt till ambassadör i Peking.

Anna Lindstedt tjänstgör idag som klimatambassadör och chefsförhandlare för Sverige i de internationella klimatförhandlingarna under UNFCCC, med placering på Miljö- och energidepartementet. Hon har tidigare varit ambassadör

i Mexico och i Hanoi och även tjänstgjort bland annat i Jakarta och Islamabad.

Anna Lindstedt tillträder sin nya befattning i september 2016.

Anna Lindstedt efterträder i september Lars Fredén som ambassadör i Kina. Foto: Regeringskansliet

När banken konfiskerade min falska hundralapp

Två timmar på banken i Peking en vanlig måndag denna vår gav mig såpopera, bingoglädje och många stämplat. Jag blev också en falsk hundralapp fattigare.

MIN KINESISKA BANKBOK var påtvingad. I samband med OS i Peking 2008 gick visumet ut och för att få det förlängt på plats i Kina måste jag visa upp en bankbok med 20 000 yuan på kontot.

Men det var då det. Nu behövde jag den inte längre och ville avsluta kontot. Så jag tog ett djupt andetag och gick in på Bank of China i Sanlitun.

Ett tjugotal Pekingbor var där före mig. "Hur lång tid tar det?", frågade jag vakten och visade kölappen.

"En timme", sa han. Tur att jag tog med en bok, tänkte jag.

Men det blev inte mycket läsning för det var många distraktioner. Tre-fyra banktjänstemän hjälpte kunderna. Ofta lämnade de sin lucka för att hämta uppgifter någon annanstans. Varje kund tog påfallande lång tid.

Mitt emot luckorna hängde en stor teveskärm och framför den fanns långa bänkrader – allt för att vi skulle få lite underhållning medan vi väntade.

Så där satt vi alla med ryggen mot siffertavlorna som visade vems tur det var. Därför måste vakten ropa ut när ett

nytt nummer kom upp – inte så ofta. Jag var nog inte den enda som hade ont i nacken dagen därpå efter att alla huvudvridningar för att kolla läget.

Teven visade den kanal som hela dagarna kör historiska såpoperor med många intriger, undersköna damer i långa sidenklänningar och viga herrar snabba till strid. Men de flesta bankkunder tittade mer i sina mobiler.

Nu stod ett gäng tonårsgrabbar framför en av luckorna, alla med olika popfrisyrer och hårfärger – ett mode som ofta är en övergångsrit för nyanlända migrantarbetare från landsbygden. En av dem gjorde en dramatisk gest och gömde ansiktet i händerna. Vad begärde mannen i luckan av honom?

En timmes köande

Efter en dryg timme kom vakten plötsligt och pekade att jag skulle gå till lucka nummer ett. Egentligen var det fortfarande inte min tur. Var det av artighet mot mig, den enda "långnäsan" där?

Jag framförde mitt ärende och undrade hur mycket pengar det fanns

Falsk sedel. Bankkassören visar upp min hundralapp som hans medarbetare just stämplat som falsk, lika med konfiskation av banken. Foto: Agneta Engqvist

på kontot. Jag hade inte rört det sedan 2009. Men problemet, förklarade den bekymrade bankkassören, var att passnumret som kontot var registrerat på inte stämde med mitt nuvarande pass.

Nu fanns bara två utvägar. Antingen slog jag rätt kod till mitt bankomatkort eller så måste jag besöka svenska ambassaden som skulle intyga att jag var jag och att jag tidigare hade det efterfrågade passnumret. Och tillsammans med bankens aktiviteter skulle det ta fem veckor.

Inte kom jag ihåg koden, det var ju sju år sedan jag använt kortet. Första försöket misslyckades. Skulle jag tvingas till fem veckors byråkrati och fler timmar på banken?

Men andra försöket, bingo, det blev rätt. Vilken känsla! Även bankkassören såg lättad ut. Jag fick mina pengar och banken fick kortet och bankboken.

Då slog det mig att jag hade med mig en gammal sedel på 100 yuan där ena hörnet var avrivet och det inte gick att se någon vattenstämpel. Jag visade den för mannen i luckan, han ville knappt ta i den.

Det förstår jag mycket väl, för proceduren som följde var verkligen tidsödande. När sedelmaskinen bekräftat att sedeln var falsk, kallade han på två damer från back office. Deras miner var obetalbara, som belåtna katter som till slut fångat den avskyvärda råttan. Ena damen stämplade sedeln på båda sidor med en rektangulär blågrön stämpel. Den andra hade en stor, rund och röd i högsta hugg.

Det tog 20 minuter att registrera den förfälskade hundralappen. Alla mina namn, passnumret med mera skulle in på en blankett. Det kändes som om jag var förfälskaren.

Vems var 100-lappen?

Jag fick tills slut en kopia av blanketten och en uppmaning att uppsöka den som givit mig den falska hundralappen och visa upp bankens papper. Där står det att jag har rätt och ta personen till domstol.

Men jag vet ju inte var jag fått denna hundring. Jag hanterar många hundralappar per vecka. Det är bland annat

för att minska risken för förfälskningar i större skala som det inte finns högre valörer.

Det kan hända i mörkret i en taxi. Chauffören tar emot din äkta sedel, byter ut den blixtnabbt och säger att "den här vill jag inte ha, den är falsk".

Jag berättade om mitt problem för en erfaren vän. Han har en lösning: "Jag brukar alltid ta en bild med mobilen på numret på sedeln innan jag räcker över den."

AV AGNETA ENGQVIST,
agneta.engqvist@gmail.com

Efter jobbet som industridesigner startade han designstudio på frilansbasis för att ge service till företag. Samtidigt, 2011, började han designa möbler i hårda träslag. Han fick två partners i firman och i dag är de totalt tio anställda.

Det första han gjorde blev en liten stol för sin dotter. Den var i kanadensisk furu som han använde som testmaterial.

Att han skaffade två barn innan det blev tillåtet av myndigheterna hösten 2015 viftar han bort. Men tillstår att det var mycket svårt och omständligt att skaffa ett pass till det andra barnet.

Wu Wei jobbar tillsammans med en fabrik i Hebeiprovin sen med nära 30 anställda som tillverkar möblerna för hand. Det är sängar, bord, kabinett, soffor, stolar, bokhyllor och klädsåp.

De flesta säljs på nätet och målgruppen är medelklass med pengar. Priserna varierar från 2 000 yuan för en stol till uppåt 50 000 för större möbler.

Den största konsthallen inom 798, Ullens Center for Contemporary Art (UCCA), ger Wu Weis möbler en hög profil i sin stora butik. Han har också blivit mycket omtalad i kinesiska medier.

"Mina köpare vill verkligen ha god kvalitet och vackra, enkla och mycket eleganta möbler. Lite i nordisk stil, men samtidigt ska de kännas som kinesiska."

Ofta är det möbler i amerikanskt trä: valnöt, körsbär och lönn.

Lätta att använda

I första hand vill han att produkterna ska vara lätta att använda och fungera bra. "De ska vara miljösäkra och trygga för barn att använda. Därefter kommer att de ska vara vackra."

Bordet som han tillverkade av svensk furu för utställningen i Shanghai, gjorde han som ett "flytande bord" i mörk färg. Det var inspirerat av allt vatten han såg under sin veckolånga resa i Sverige med Svenskt Trä.

Förutom i Stockholm var han i mellersta och norra Sverige, berättar han. Han minns sågverk och Ikeas fabrik.

När det gäller Ikea säger han: "Vi gör ju alldeles det motsatta till dem. De tillverkar för alla, massproduktion. Vi gör saker för folk med verkligen höga krav när det gäller kvalitet och vackra saker. Vi är konsthantverkare."

Gillar svensk keramik

Han är förtjust i den svenska konstnären Karin Ericssons keramik. Han och de andra kinesiska formgivarna besökte hennes ateljé.

Efter resan till Sverige förknippar han vårt land och svenskarna med en massa saker från naturen och med avspända människor.

"Allt det här sammantaget gör det mycket tilltalande", säger han.

Men han har inte fullt ut börjat använda svenskt trä för sin design. "Inte än", säger han. "Jag använder hårda träslag. Svensk furu är mycket ren och snygg. Den ryska kanske är billigare. Fabriken använder mycket alm och det är okej med mig."

Framöver vill han tillverka mer för unga människor så att de har råd att köpa hans möbler.

Wu Wei och hans fru är aktiva buddister och vegetarianer. Wu Wei har en tibetansk munk som mentor. Varje dag mediterar han och ska därefter göra 300 koutou, djupa bugningar, så att det blir en miljon på ett år.

"Men jag hinner inte det varje dag, bara bugningarna tar minst en timme", berättar han. Då måste han ta igen det en annan dag.

Hur gör han koutou? Jo, man kastar sig raklång framåt. Bara pannan, de två händerna och fötterna ska nudda marken.

Jag frågar om han kan visa hur man gör.

När vi är på väg ner efter den avslutade intervjun tar han av sig rocken och kepsen och kastar sig raklång framåt på avsatsen till trappan.

Imponerande, det såg lika lätt ut som när en professionell dansare gör en piruett. För de flesta människor skulle det bli platt fall, men Wu Wei är en smidig Eldrake. ■

Elegant och handgjort. Wu Wei ser sig som en konsthantverkare. Han har hittills skapat och byggt ett 80-tal olika möbelmodeller, det flesta utan en enda skruv. Hans företag Thruwood i Peking har i dag tio anställda.
Foto: Lin Xiao

På språng i Peking. Maisoun Jabali följer luftkvaliteten varje dag och bär ofta ansiktsmask. Inte minst vill hon vara en god förebild för sina båda söner. Den dåliga luften engagerar alltför kineser och kinesiska företag, konstaterar hon. Foto: Agneta Engqvist

Det kinesiska nätverk som CSR-centret byggt ut bildar en lång lista. På central nivå finns just handelsministeriet som är huvudmotpart. Centret har en hemsida tillsammans med handelsministeriet. För svenska företag kan det vara intressant att besöka hemsidan för att ta reda på vilka CSR-relaterade regleringar och lagar som gäller i Kina.

I nätverket ingår också Sasac, ministeriet för industri och it, samt arbetsmarknadsministeriet.

På den lokala nivån finns lokala förgreningar av de nämnda ministerierna.

Vidare finns branschorganisationer inom textil, elektronik och gruvindustri för att nämna några exempel.

Kontakt med Svenska institutet

CSR-centret håller också kontinuerlig kontakt med tidigare deltagare från Svenska institutets management program med inriktning mot hållbarhet samt deltagare på centrets många egna utbildningar. Där bland

finns många deltagare från kinesiska statsföretag.

I kontaktnätet ingår dessutom hållbarhetsansvariga på svenska företag i Kina samt svenska CSR-konsulter.

"Dessa är också mycket viktiga för vår verksamhet och visar bredden av aktörer", säger Maisoun Jabali och nämner också akademiker och forskare med inriktning på CSR, liksom flera av FNs fackorgan: för kvinnor (UN Women), barn (Unicef), utveckling (UNDP) och arbete (ILO). Nätverket omfattar slutligen även OECD och fackliga organisationer som IF Metall.

"Det unika ligger i att vi kan skapa kontaktytor mellan Sverige och Kina på olika nivåer och mellan företag – för att i slutändan främja handeln och svensk affärsverksamhet. Jag tror att CSR-centret på sätt och vis har bidragit till att upprätthålla bilden av Sverige som ett hållbart samhälle", säger ambassadrådet.

Under åren har frågorna från svenska företag ändrat karaktär. Mycket fokus låg tidigare på miljöperspektivet. Nu kommer det sociala perspektivet in mer – med arbetsvillkoren, arbetsmiljön och så vidare.

En vanlig fråga från kinesiska företag är hur svenska företag integrerar CSR i sin verksamhet. Hur får företagen detta att genomsyra hela organisationen och bli en självklar del av affärsverksamheten?

En annan sak som de kinesiska företagen ofta tar upp är hur de ska göra due diligence, risk- och konsekvensanalyser, särskilt när de bedriver affärsverksamhet utomlands.

Viktigt besök av näringsministern

I september i fjol besökte näringsminister Mikael Damberg Kina.

"Besöket var mycket viktigt för vår verksamhet. Det blev ett nytt och fördjupat avtal som konkretiserade CSR-samarbetet med Kina ytterligare. Samarbetet fick ny energi och kinesiska handelsministeriet har stärkt sitt engagemang för frågorna", berättar Maisoun Jabali.

Ett konkret exempel är att CSR-centret och handelsministeriet träffas på arbetsnivå mycket oftare för att diskutera samarbetet och vilka frågor som behöver lyftas fram.

Maisoun Jabali får frågan vad hon är mest stolt över under sin tid på centret.

"Jag är stolt över att vi har lyckats lyfta fram teman och bidragit till att öka medvetenheten kring CSR." Hon nämner särskilt en workshop tillsammans med kinesiska byggföretag om deras CSR-arbete i några afrikanska länder. Även representanter för afrikanska ambassader deltog.

"En annan viktig fråga som vi bidragit till att lyfta fram är migrantarbetare och deras familjesituation. Det berör många kinesiska föräldrars och barns vardag. Där samarbetar vi med det konsultföretag i Peking som är knutet till Rädda barnen och jobbar med företag och barns rättigheter."

Maisoun Jabali är också stolt över manualen "CSR Toolkit" som ligger på ambassadens hemsida. Det är en verktygslåda med checklistor som centret tagit fram för att konkret stödja både svenska och kinesiska företag och organisationer i dessa frågor. ■

Malin Oud, Tracktwo tillsammans med Liang Xiaohui, China National Textile and Apparel Council och Sun Lihui, China Chamber of Commerce of Metals, Minerals and Chemicals Importers and Exporters vid OECD:s Global Forum on Responsible Business Conduct i Paris i juni 2015. Foto: OECD

Det är inte lätt att göra sådana kartläggningar i ett samhälle där journalister, advokater och fackföreningar har så svårt att agera. Frågan är också hur mycket företagen är redo att satsa på detta, för det kostar.

"Men det måste ses som en mycket viktig investering", säger hon.

Det är mot den bakgrunden som Sweden-China Trade Council nu startar en plattform för hållbart och ansvarsfullt företagande, med Malin Oud som drivande kraft.

"Vi måste föra upp de här frågorna på agendan och diskutera dem på ett strukturerat sätt. Det behövs ett forum där företag kan lära och inspireras av varandra. Det går inte längre att bara säga att man som företag inte sysslar med politik. Det synsättet håller inte längre".

Tanken är att skapa en praktiskt inriktad plattform för diskussioner om hur företag kan ta ett socialt och miljömässigt ansvar, ett nätverk med möten några gånger per år.

"Alla företag har ett ansvar att respektera de mänskliga rättigheterna, enligt FNs principer. Det gäller både stora och små företag. Hur man sedan lägger upp arbetet och vad man fokuserar på kan se olika ut beroende på företagets storlek, bransch och var verksamheten bedrivs, och så vidare."

Flera utmaningar

Ansaret för med sig flera utmaningar. En är hur man ska agera när lokala lagar står

i konflikt med internationella principer, som rätten att organisera sig i fackföreningar. En annan är hur långt ner i leverantörskedjan ansvaret sträcker sig – två steg i produktionen eller hela vägen till gruvan? En tredje är ansvaret för vilka kunder man säljer till – exempelvis ett företag som tvångsförflyttar lokalbefolkningen för ett dammbygge eller ett gruvbolag som misstänkts använda barnarbete.

Men det finns också goda erfarenheter och bra metoder att ta del av, tipsar Malin Oud.

- Företagen kan uppmuntra och utbilda sin personal att utse egna representanter och förhandla om sina arbetsvillkor. Att lära anställda att förhandla kollektivt är i sig inget lagbrott i Kina. Företag från flera länder arbetar så i Kina, och en del svenska företag samarbetar med svenska fackföreningar i dessa frågor. Företag som H&M strävar numera efter "rättvisa levnadslöner" i flera länder.
- En annan möjlighet är att kontakta lokala miljöorganisationer, som fortfarande har ett visst manöverutrymme. Ett exempel är institutet IPE, som kartlägger vatten- och luftföroreningar. IPE har bland annat en svart lista som fått flera storföretag att förbättra sin verksamhet.
- Ett verktyg är också samförståndsavtalet från 2008 mellan Kina och Sverige om företagens sociala ansvar (CSR). Det förnyades under näringsminister Mikael

Dambergers besök i Kina i september och då blev avtalet tydligare, enligt Malin Oud. Nu står det till exempel att man ska samarbeta om företagande och mänskliga rättigheter samt öppna för samarbete med fackföreningar, det civila samhället, och så vidare.

"Det finns fantastiska fristående organisationer som gör ett imponerande arbete under mycket svåra villkor i Kina. Dem bör svenska företag samarbeta med och lära av", säger hon.

Företagen har alltså möjligheter att ta socialt ansvar, värna miljön och respektera mänskliga rättigheter trots det skärpta förtrycket i Kina.

Började gå i fel riktning

Att det gick i fel riktning började märkas 2007, berättar hon. Då inleddes en skärpning av kontrollen och censuren efter några år präglade av vissa öppningar i rättssystemet och stora förhoppningar på Internet som forum för debatt och information. När Malin Oud och hennes familj flyttade hem till Sverige 2009 märktes redan åtstramningarna, och därefter har nedslagen på journalister, jurister och civila samhällsorganisationer breddats och trappats upp.

"Kina har spelat ett skickligt spel på världarenan de senaste 20 åren. Under några år behövde man ge ett gott intryck för att till exempel få komma in i WTO och arrangera OS. Kina undertecknade då en rad internationella

konventioner, skrev in mänskliga rättigheter i sin konstitution och betonade att man höll på att utveckla ett rättssamhälle".

Men efter den globala finanskrisen och Kinas etablering som ekonomisk stormakt är det snarare den övriga världen som verkar mer beroende av Kina än tvärtom.

"Nu har Kina fått det man ville ha. Den dynamiken är borta."

Det hårt kontrollerade Internet har visserligen fungerat som en ventil för missnöje, men inte lett till genomgripande protester, och debatten där är till stor del kvävd. Kina vill även påverka hur Internet styrs globalt,

samtidigt som man börjat gripa människor utanför Kinas gränser och tvinga utländska medborgare att be om ursäkt för påstådda brott i kinesisk stats-tv.

Hårdare krav på NGO:s

Bilden blir inte ljusare av bristen på oberoende domstolar eller medier. Och nu väntar hårdare krav i en ny lagstiftning som skärper kontrollen av fristående organisationer (NGO).

"Den ställer helt andra krav än tidigare. Registrerar man sig som NGO har man mycket små möjligheter att verka som oberoende, fristående organisation i landet."

Då tar säkerhetsministeriet över kontrollen, och polisen får möjligheter att gå in på ditt kontor och konfiskera datorer, konton, betalningar, och så vidare, konstaterar hon.

"Hela Xi Jinpings ansats handlar om att Kina inte ska ta till sig västerländska värderingar, och begreppet det civila samhället är bannlyst. Inställningen är att inget får växa utanför partiet".

Trots det finns det alltså ett spelrum där företagen kan agera, och då är det viktigt att kunna utbyta erfarenheter i nätverk som SCTCs nya plattform, sammanfattar Malin Oud.

Trenden i textilbranschen är nu att minska kontrollmomenten och istället försöka få in alla aspekter av CSR i fabrikernas styrprocesser och styrsystem"

Jonah Wigerhall, H&M

"Det är svårare att påverka i andra eller tredje led, men det går, till exempel genom att skugga en underleverantör när den besöker sina underleverantörer", sade Niklas Kilberg, som har mer än 15 års internationell erfarenhet av miljö-, hållbarhets- och kvalitetsarbete inom bilindustrin.

Den fjärde deltagaren i samtalspanelen var Diana Madunic, som sedan 2015 är Sveriges ambassadör för hållbart företagande (CSR).

Litet papper med stor betydelse

Hon framhöll att samförståndsavtalet mellan Sverige och Kina om hållbart företagande är "ett litet papper, men det har haft betydelse". Det skrevs ursprungligen på under president Hu Jintaos besök i Sverige 2007, varefter det förnyades och utvecklades under näringsminister Mikael Dambergers besök i Kina 2015.

I linje med detta samförståndsavtal grundades CSR-centret vid ambassaden

i Peking 2010. Det gör att Sverige har ett unikt samarbete med Kina kring CSR. Efter en tids osäkerhet om centrets framtid har det börjat utvecklas igen efter det nya avtalet 2015, uppgav Diana Madunic från UD.

Under den följande diskussionen, som leddes av Malin Oud, påpekade Jonah Wigerhall från H&M att det inte hjälper att bara inspektera och revidera hos fabrikerna. "Det blir mest falska dokument och ögontjänande", sade han.

Ny trend

Trenden i textilbranschen är nu att minska kontrollmomenten och i stället försöka få in alla aspekter av CSR i fabrikernas styrprocesser och styrsystem, berättade han.

Det kan dock bli problem när olika beställare inte har samma krav på leverantörerna. Ett litet exempel är att det kan finnas brandalarmknappar både utanför och innanför dörrarna, eftersom beställarna har olika riktlinjer för det, sade Jonah Wigerhall.

Camilla Goldbeck-Löwe på Ericsson underströk att företagen får pröva olika vägar i CSR-arbetet, men det viktiga är att man måste "synliggöra problemen".

Gemensamma plattformar

Under samtalet påpekades också att flera av de stora globala branscherna (textil, it, telekom) har gemensamma plattformar och verktyg som kan användas för att värdera leverantörsföretag.

Som avslutning fick panelen frågan om konsumenterna vill betala priset för varor som produceras under bättre förhållanden?

Svaret från Jonah Wigerhall på H&M blev: "Det går att informera mer, men det är snårigt. Vi jobbar på det. Kunderna ska kunna fatta grundade beslut".

Camilla Goldbeck-Löwe på Ericsson tillade: "Våra kunder frågar till exempel ofta om energiförbrukningen i produkterna. Även våra anställda bryr sig; de vill göra affärer på ett ansvarsfullt sätt", sammanfattade hon.